

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

50
ПАРА
(ДИНАРА)
1952

Година XXVIII

БРОЈ 809

1. јул 1967.

ИЗЛАЗИ СУБОТОМ

Дан
BARRY

ФЛАШ ГОРДОН

ПРОНАЛАСЦИ ГОДИНЕ

ГРАМ КАО ТОНА

Чехословачки стручњаци конструисали су необичну центрифугу. Брзина њеног окретања достиже до 300 хиљада обртаја у минути. То је за пет пута више од броја обртаја постигнутих код досад најмодернијих центрифуга. Предмет тежак један грам при таквом „космичком“ окретању постаје тежак до једне тоне.

НОВА СВЕТИЉКА

Најновија електролуминисцентна лампа састоји се од два слоја еластичног материјала из међу којих се налази ве-

ома ситан кристални прах који почиње да светли. Ове светиљке у облику траке којима се једним потезом може дати жељени облик, нарочито су погодне за осветљење арматура.

РИБЕ И ДРАГУЉИ

Ајкуле које живе у водама око Гренланда разликују се од својих осталих сродница својим блиставим очима. Тај блесак, по мишљењу на ученика, привлачи рибе и оне постају плен морских разбојника. Јапански рибари „окитили“ су своје мреже луминисцентним кружићима и фељерчићима. Рибе нису населе. Тада су кружићи замењени вештачким бриљантима. Они су светлели као очи ајкуле и мреже су почеле да се пуне рибама.

ВОЗ У АВИОНУ

Воз који је по једној шини стигао на аеродром, пристаје, уз сам труп авиона и — улази у њега. Путници, не померајући се са својих седишта, настављају путовање — ваздухом. Авион је атерирао. Аеродромска служба отпрема га до железничке пруге с једном шином, труп авиона се отвара и воз креће према граду.

У ОВОМ БРОЈУ:

КО ЈЕ БИО МАНУЕЛ ОЛИВЕИРА?
ОПАСНИ И КАД СУ ПИТОМИ
ЧОВЕК ИЗ ЦИРКУСА
ШТА ЈЕ ШТА: ЧЕЗ МУЗИКА — „ПОП“
МУЗИКА
НАЈВЕЋА ТРКА НА СВЕТУ
АЛБРЕХТ ДИРЕР
НАГРАЂЕНИ ДЕЧЈИ ЦРТЕЖИ
ПРИЧА
ШАХ
АНЕГДОТЕ
СПОРТ
ПИСМА ЧИТАЛАЦА
ВЕСТИ

РОБЕРТА — ЖЕНА МАШИНА

Када се у највећој њујоршкој робној кући „Месиз“ први пут појавила „Роберта“ да покаже своју уметност, око ње се окупило мноштво света. „Роберта“ је висока 1,54 метра, а тешка 32 килограма, има тамне панталоне, а преко њих белу мини-хаљи-

ну, на глави белу капу и црне наочаре. „Роберта“ хода, кува, пере посуђе и — „говори“. Посматрајући је како по слуге радознале муштерије зазеле су од изненађења, нарочито жене. Извесни мушкарци одмах су хтели да је

купе и однесу кући. Нарочито им се свидело што „Роберта“ чим сврши домаће послове скромно одлази у свој угао и „ћути“. Нека старија жена гласно је изразила сумњу да је „Роберта“ у ствари живо биће и да хода „цик-цак“ само зато

да би се лажно представила као машина. Тада се појавио доктор Џоа Хардман. Пришао је „Роберти“ скинуо јој главу и показао је свима посетиоцима. Глава је била празна. Али ипак ова „домаћица су-страшнице“ има органе за свршавање одређених послова. Они се налазе у грудном кошу. То је комплетна електронска машинерија коју је доктор Хардман такође показао посетиоцима.

Приликом једног покрета руке „Роберта“ је испустила нож и одмах рекла:
— Молим вас, извините, малочас сам уљем намазала руке.
Већ се сада сматра да ће ове жене машине почети да се серијски производе, а у исто време и да се усавршавају.

АНЕГДОТЕ

Прејерао

Једне вечери чувени физичар Ратердорф свратио је у своју лабораторију. Иако је било касно, затекао је једног свог ученика.
— Шта радите тако касно? — упитао га је научник.
— Експериментисем — уследио је одговор.
— А шта радите дању?
— Разуме се, експериментисем — одговорио је приљезни ученик.
— И рано ујутру експериментисете?
— Да, професоре, и ујутру експериментисем — потврдио је младић очекујући похвалу.
Ратердорф је подвенео од гнева и љутито упитао:
— Чујте ви, а кад мислите?

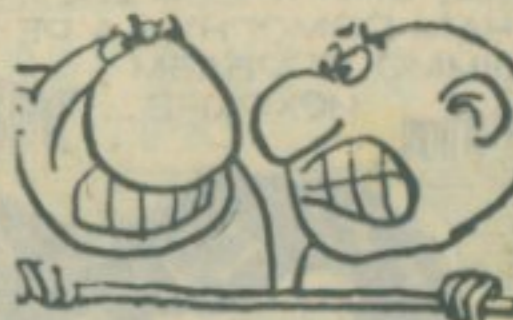
Прави одговор

Цозефину Бекер упитали једном које од многе усвојене деце различитих раса највише воли.
Уметница није дуго размишљала:
— Оно које је болесно док не оздрави, оно које је одсутно док се не врати.

Ја, ја Моцарти

Ћузепе Верди једном је у разговору рекао неком младом музичару:
— Што више упознајем неку уметност, утолико више осећам поштовање према великим мајсторима прошлости. Када сам био ваших година, за мене је постојало само „Ја“; у двадесет петој години говорио сам „Ја и Моцарт“; у четрдесетој — Моцарт и ја. А данас ја говорим само „Моцарт“.

Пројраћено време

Америчког научника Ирвинга Лангмура упитали су за чим жали у животу проведеном у непрекидном истраживању.
— За часовима проведеним на суђењима због проналазака које су други присвојили. Чини ми се да сам на то изгубио пола живота — одговорио је знаменити научник.

Није дрво, него биљка

У тропским прашумама Америке расте дивљино дрво — мамон. По укусу његов плод подсећа на обичну дињу, али је много слађи од ње. Иако може бити високо и до 10 метара, ипак није дрво него

травната биљка која живи свега неколико година. Диња мамона нарочито је богата витаминима. Од плода ове биљке справља се око стотину производа који се користе у техници, медицини и другде.

Ripley's — Веровали или не!

ПОГЛЕД КРОЗ НОЖ
ПРИПАДНИЦИМА КОНГОАНСКОГ ПЛЕМЕНА ФЕРАФЕ ЗАБРАЊЕНО ЈЕ ДА ГЛЕДАЈУ СВОЈ ПОГЛЕД ВИЦУ ДРУГАЧИЈЕ СЕМ КРОЗ НАРОЧИТО ОТВОРЕ ЗА ОЧИ НА СЕЦИВУ ЊИХОВИХ НОЖЕВА

КУКУ ИЗЈУТРА ОКУЊНИЦЕ
ОСТАВИЛА ЈЕ РОЗАЛИ ДЕКРОЛИ, БОРАТА УДОВИЦА ИЗ БЕРШИЦА (БЕЛГИЈА) ДА БИ СЕ ОД ПРИХОДА СА ТОГ ИМАЊА КУГОВАЛИ ЗМАЈЕВИ ЗА ТРАДИЦИОНАЛНУ СВЕЧАНОСТ КОЈА СЕ СВАКЕ ГОДИНЕ ПРИРЕЂУЈЕ НА ГРАДСКОМ ТРГУ

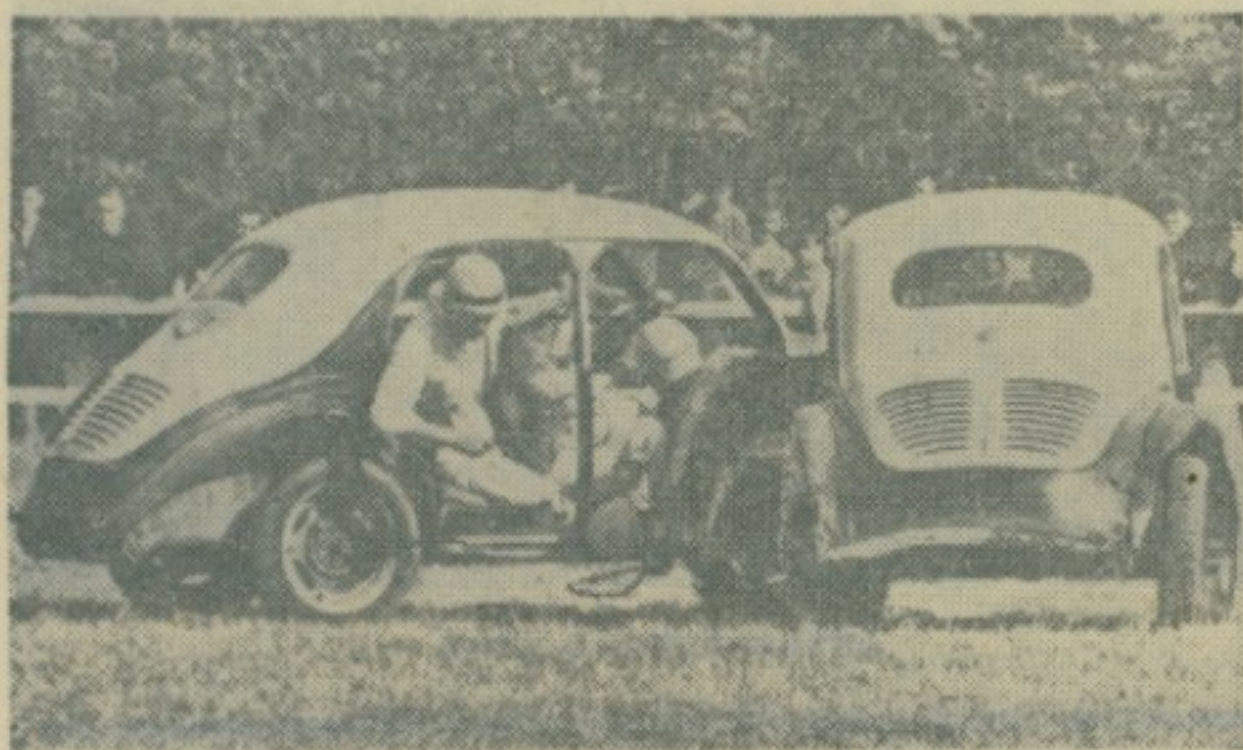
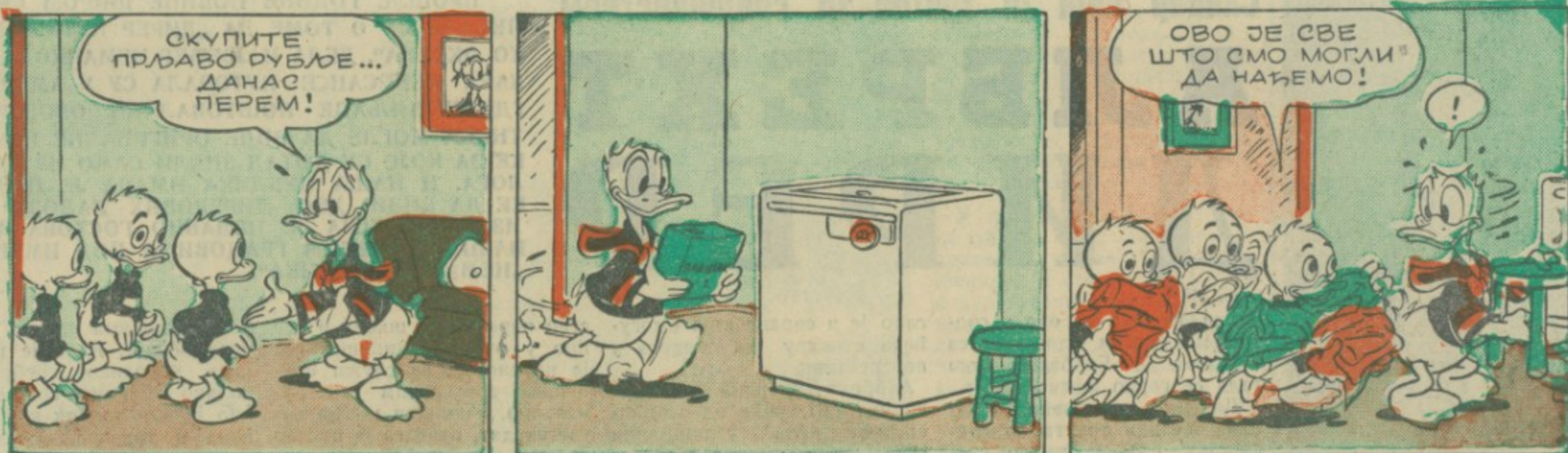
КУПЉЕНО ВЕЗИРСТВО
АБУ АЛИ ИБН МОКЛАХ (885-940) ЈЕДАН ФИЛОЗОФ ИЗ БАГДАДА, ДА БИ ТРИ ГОДИНЕ БИО ВЕЛИКИ ВЕЗИР, ПЛАТИО ЈЕ КАЛИФИ ОВОТУ У ВРЕДНОСТИ ОД 2,5 МИЛИЈАРДЕ НАШИХ ДИНАРА И ОБЕЉАО ДА КЕ СВАКОГ ПУТА КАД НЕ БУДЕ МОГАО ДА РЕШИ ЗАГОНЕТКУ КОЈУ МУ КАЛИФ ПОСТАВИ, ДАТИ ОВОШ, ТОЛИКО ЈЕДНОМ ГОДИШЊЕ ВЕЗИР, ЈЕ НАМЕРНО ДАВАО ПОГРЕШАН ОДГОВОР, ДА БИ ОСТАО СУЛТАНУ МИЛОСТИ

ВЕЗАНА ЗА ЗЕМЉУ
ЈЕДНА ВРСТА ДИВЉЕ ГУСКЕ КОЈА ЖИВИ У НЕМАЦКОЈ, У ОБЛАСТИМА ПОРЕД ДУНАВА, НЕ МОЖЕ ДА ЛЕТИ — ПЕРЈЕ НА ЊЕНИМ КРИЛИМА ЈЕ УКОВРЦЕНО И ТАКО ТАНКО ДА ЛЕПРША И НА НАЈЗМАЊЕМ ПОВЕТАРЦУ

МАЈОР РОДИО СЕ КАО ПЛОД УМРО КАО ЦЕНТАМЕН
ЕПИТАФ НА ЈЕДНОМ СПОМЕНИКУ НА ГРОбУ ЗА ЖИВОТИЊЕ У АСПЕН ХИЛУ (ОАД)

ПТИЦА У СТАКЛеној КУКИ
ИСТОЧНОИНДИЈСКА ЛАСТА ГРАДИ ОД ЛЕПЛИВИХ ВЛАСАНА ГНЕЗДО КОЈЕ, ЈЕ ПРОВИДНО И ИЗГЛЕДА КАО ДА ЈЕ ОД СТАКЛА БОЈЕ КИЛИБАРА,

© King Features Syndicate, Inc. 1967 World rights reserved. 3-19

WALT
DISNEYПАЈА
ПАТАК

ОВАКВИ ПРИЗОРИ СЕ ЧЕСТО ВИЂАЈУ НА УТАКМИЦАМА АУТО-БАЛА

НЕ ГАЗИТЕ
СУДИЈУ!

У Франској је однедавно у моди једна нова игра: ауто-бал. Као што се већ из самог назива може претпоставити то је игра елитом из аутомобила. У ауто-балу играч уместо ногу користи аутомобил а уместо рукама лопту одбацује нарочитим гвозденим реке-том. За ову игру пре свега потребно је бити хладнокрван, спретан, јер се игра одвија за време војње. Остала правила: играч може у аутомобилу да стоји како хоће, једино не сме да стави ногу на земљу. Наравно да треба да познаје аутомеханичарске послове јер се услед честих судара аутомобили доста кваре.

Екипу сачињавају четири аутомобила без врата да би играч лакше управљао реке-

том. У сваком аутомобилу налазе се возач и играч. Тројица су навални играчи а четврти је голман. Правицима ове игре играчима се забрањује да ногом стану на земљу, а возачи не смеју да во-зе брзином већом од друге нити да во-зе уназад: изузетак једино важи за возача који вози голмана.

На звиждук судије сви играчи полазе ка лопти у центру. Тада најчешће долази до судара и испадања играча из возила. Игра траје час и по и има три прекида. Најугроженији у овој игри је судија који не сме бити сувише ревностан јер му се може десити да буде и прегажен. Исто је тако опасно бити и голман у ауто-балу јер он често, да би одбранио го-добие ударце.

Терен на коме се игра ауто-бал има исту површину као и фудбалско игралиште а и лопта је потпуно иста. Играчи се морају строго придржавати правила јер их

и за најмањи прекршај избацују из игре. Остаје само да се види колико ће лако бити ова игра која је у тој мери опасна, скапа и груба да са правим спортом нема везе.

»Дрвосече« су нацепале дрво

На југу Француске рагби је необично популаран. Сусрете прате многобројни бучни навијачи. Нарочито су бурни сусрети између екипа "Тарбе" и "Живеска". За време последњег сусрета узбуђење на трибинама достигло је врхунац. Недостајала је је дна вариница па да букне пожар. Та вариница је био пу-клик једног од навијача "Живеска". — "Тарбе" су праве дрвосече!

Исто момента се распла-тела жива битка. Играчи су прекинули игру и посматрајући са терена давали својим

навијачима савете из боксерске вештине. Гледаоци су се забављали на свој начин све док није дошла добро наоружана полиција и уз помоћ ватрогасца стигла до центра "циклона".

Утакмица је пред доста проређеним редовима гледа-лаца завршена без неких на рочитих догађаја. После у-такмице сви играчи су били позвани у суд као сведоци Одржана је судска расправа по кратком поступку. Пресу-да је била кратка и без пра-ва на жалбу: сви учесници битке предају се у руке месног спортског клуба на чи-јем стадиону је одигран су-срет, све док стадион не бу-де доведен у потпуно исправ-но стање, све клупе поправ-љене и трибине наново офр-сане...

Остаје да додамо да је су-дија у исто време председ-ник управе месног спортског клуба.

ЈАГАЊЦИ —
КАД ВАМ КАЖЕМ

М. Хемеланин, домаћица из Финске мајка је шесторице си нова-боксера. — Своју децу — изјавила је она једном нови нару — лако сам одгајала. Ни сам имала никакве тешкоће, веома ретко морала сам да бу-дем строга. Свакој мајци могу да пожелам да гаји будуће боксере. Нема мирније ни по-слушније деце од њих.

Уређује: Паја Патак

Ква
КваНе може
да се сети

— Хорације, дошао један човек који би хтео да те ви-ди. Каже да је твој школски друг и да се зове Лепотић.

— Не могу да се сетим тог имена. Како изгледа?
— Носи мале црне бркове!
— Колико се сећам у гим-назији нико од нас није имао мале црне бркове.

Родознaлост

— Ујка Мики, каква је ово птица? — радознaло пита ма-ли Мића угледавши први пут чапљу.
— Не знам.
— А зашто, кад не знаш, ниси никог питао кад си био мали?

Да ли је то
био он

— Зашто ми опет кажеш "здраво", Шило? — пита из ненађено Хорације, кад га је Шило поздравио. — Кла-дио бих се да си ти био он-нај што ме је пре два мину-та поздравио доле на улици.
— Хм! замислио се Шило. А је ли тај човек носио цр-вене панталоне?
— Јесте и блузу на коц-кице?
— Да. Тачно.

— И жуте ципеле?
— Не. Мислим да је и-мао црне.
— Е, онда ми је жао, Хо-рације. Биће да нисам ја то био! Да је имао жуте ципе-ле, био бих можда то ја, а овако...

Даровито
породица

Влаја меће да учи као што треба, па га ујка Паја грди:
— Видиш ли, Јоца који је од тебе мањи и који нема све што ти имаш, учи куди-камо боље од тебе. Он је међу првима, док си ти ме-ђу последњима. Шта кажеш на то?
— Нисам ја крив што је он из даровите породице!

Гајина
рачуница

Учитељ испитује Гају:
— Колико је половина од осам?
— Четири.
— Врло добро. А колико је половина од 4?
— Два.
— Одлично. А да ли би ми могао рећи колико је по-ловина од један?
— Два.
— Како два?
— Па тако. Ако, на при-мер, расечем јабуку напола, имаћу два дела.

АУТОПОРТРЕТ — ДЕЛО ТРИНАЕСТОГОДИШЊЕГ ДИРЕРА

Сликара који је трагао за савршенством

АЛБРЕХТ ДИРЕР

рекли, наишао на ово у својим младим односима са Бакопом де Барбари и још тада се горко жалио на то.

Дирер је намеравао да напише велики трактат о сликарству. Сам се много старао о тачним мерама и придржавао пропорција. Изми-

слио је и справу која омогућава сликару да нацрта у перспективи.

Албрехт Дирер рођен је 1471. године као треће од осамнаесторо деце у породници скромног позлатара, који се у Нирнберг доселио. Мађарски Албрехт је рано напу-

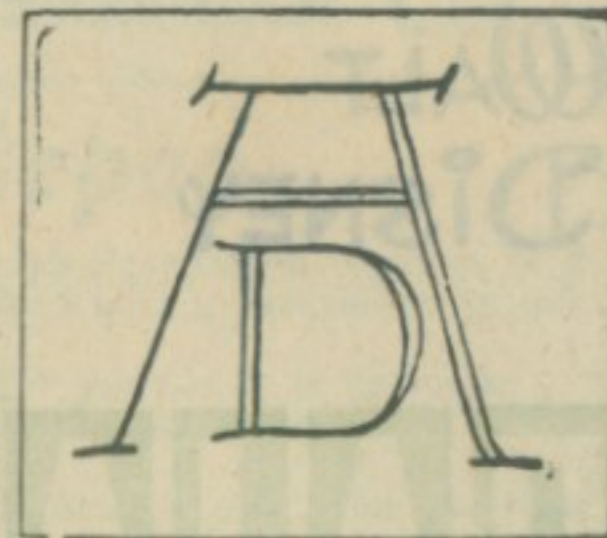
стио парохијску школу и ступио у очеву радионицу где је научио да се служи прецизним златарским инструментима. Уочивши његов изузетан дар, отац га је послао да учи код најбољег сликара града. У осамнаестој години млади Дирер је с тор-

бом на леђима кренуо у Рајнску област. Када је потрошио неколико сребрењака колико је понео собом, ступио је као радник код штампара и гравера. Убрзо се прочуо као изврстан цртач.

Вративши се из Рајнске области у Нирнберг, који је још живео под тешким средњовековним наслеђем, наишао је на отпор према свему оном што је пролеће ренесансе доносило с друге стране Алпа. Тако је млади Дирер, у двадесет трећој години одлучио да на успону ка свом уметничком Олимпу превали алпску ледену баријеру.

Два пута је путовао у Италију. У радионицама венецијанских мајстора сликара он је наишао на неочекивано богатство живих и топлих боја. Младић је брзо прихватио „револуционарни“ начин гледања и сликања Италијана. Његов стил ће увек остати обележен печатом његових учитеља.

Вративши се у Нирнберг Дирер се одушевио новом техником белог и црног на гравирама од дрвета и метала. Убрзо је постао први међу највећим уметницима графика. Његов потпис постао је један од највреднијих „за-

штитних знакова“ тог времена.

Сликао је најизвишеније али и најсмешније ствари. Међу његовим чудним моделима налази се једна праса са осам ногу.

Куд год би ишао Дирер се није растављао од свога блока и боја: врло често је сликао цвеће или траву. Многе ствари које нико пре њега није сматрао достојним кичице или угљена, нашле су своје место на хартији или платну. То сведочи о његовој љубави којом је волео све делиће овог света.

Такав геније није дуго чекао да постане први сликар портрета у Немачкој. Император Максимилијан I дао му је годишњу ренту уз обавезу да украси његов молитвеник, оклопе и једну триумфалну капију.

Када се 1528. године оборен грозницом, наишао на самртном одру Дирер је на питање „Шта је то лепота?“ одговорио последњом снагом: „Ја то не знам. Нико то не зна.“

Албрехт Дирер је први немачки сликар европског значаја. Особеност Дирера као ствараоца је његово неуморно трагање за савршенством. Тако је он чувши за једног италијанског сликара који би могао да му открије „тајну перспективе“, превалио у то време дуг и опасан пут од Венеције до Болоње. У писму Вилибалду Пиркхајмеру, пријатељу и хуманисти, који му је дао новац за пут у Италију, Дирер пише: „Он да ћу отпутовати у Болоњу ради уметности, где ће ме је дан човек научити тајнама уметности.“ Другом приликом неуморно је салегао неког другог италијанског сликара (Бакопо де Барбари), који се прочуо својим научним духом, и преклињао га да му открије како се може нацртати савршен људски лик уз помоћ геометријских правила. Како овај није хтео да му саопшти „тајну“, Дирер је сам почео да врши истраживања и после више месеци рада пошло му је за руком да помоћу лењира и угломера нацрта људско тело само у правим линијама и геометријским кривулама.

Уопште, мишљење историцара уметности да је Дирер великан сликарства, многоме је засновано на његовим теоријским и васпитним списима. Тако је он 1525. године издао „Упутство о мерама“, а 1528. „Трактат о пропорцијама“. У предговору овог другог списка он ставља неке примедбе на стил посвете па између осталог каже: „Молим све оне који знају било шта из области уметности да то објаве“. Ова његова жеља, која се стално понавља у белешкама, односи се на обичај, кога се уметници углавном још држе — наследство старих занатлија — задржавање „тајних знања за себе“. Дирер је и сам, као што смо већ

СЛЕПИ ВИТЕЗ

АНТВЕРПЕНСКА ЛУКА

ОД ДВЕ
ДО ПЕТ

Корнеј Иванович Чуковский, совјетски писац, децијски песник, књижевни историчар и преводилац, велик део свог стваралаштва посветио је деци. И то не само писању за децу, већ и проучавању деце и њиховог света, понекад неразумљивог одраслима. Плод тог проучавања — тачније речено један од плодова — јесте књига „Од две до пет“. Да додамо: од две до пет година. У њој је Чуковский покушао, и успео, да открије закономерности децијег начина мишљења, њихов однос према свету одраслих и разним појавама у животу.

Оне ко исказе неку глупу мисао ми често с негодовањем кажем:

— Имаш децу логику! Расуђујеш баш као дете.

Али, ако бисмо се замислили над оним што деца кажу, били бисмо принуђени да се одрекнемо таквог преурањеног мишљења о њима.

Једном се у неком летовалишту у близини Лењинграда збио овакав случај: када је небо на заласку било црвено, убили су једног бес-

ног пса. Отада је Маја, која је имала две и по године, увек када би видела румено вечерње небо, говорила:

— Опет су тамо убили бесног пса!

Искуство детета је веома мало. Новајлија у свету који га окружава, оно се на сваком кораку сусреће с дотад невиденом појавом и како му нису познате најелементарније ствари и односи, оно го мила грешку на грешку, ако се то уопште може назвати грешком.

— Мама, ко се раније родио: ти или ја?

— Тата, кад си био мали да ли си био дечак или девојчица?

— Ја више волим снег од сунца. Од снега се може направити тврђава, а од сунца шта?

— Волим бели лук: он мирисе на кобасицу!

— Мама, зашто у сваку трећњу стављају кошчицу? Јер коштице ионако треба избацити.

— Море — то је вода с једном обалом, а река са две.

— Сунце се спустило у море.

— А зашто није зацврчало?

— Ној — то је жирафа. Само је она птица.

За млад Месец:

— То је сломљени Месец.

— Ђурка то је патка с машном.

Мала Оља чупа листове ку пуса и баца их кокошкама.

— Кокошке не једу купус!

— каже јој мајка.

— То да имају за после, кад постану зечићи.

— Шта је ножић — виљушкин муж?

— Тата, посети онај бор... Он прави ветар. А ако га посечеш, ветар ће престати и ја ћу поћи у шетњу.

Љубша је закопао под својим прозором кост и стално је поливао да би из ње израстала крава. Сваког јутра

ћи да мајка залива цвеће, узела је кантицу и почела да полива свог омиљеног псина.

— Хоћу да што пре порасте.

Трогодишња Ирена чула је једном како се бака жали да пилићи споро расту. Девојчица је после тога закопала пилиће у песак остављајући им напољу само главе. Затим их је полила водом:

трчао је да види јесу ли се из земље већ појавили рогови.

Мала Варја, која је тада имала две и по године, виде-

— Видећеш, бако, како ће сад да постану већи.

— Видећеш, бако, како ће сад да постану већи.

— Видећеш, бако, како ће сад да постану већи.

— Видећеш, бако, како ће сад да постану већи.

— Видећеш, бако, како ће сад да постану већи.

— Зашто мучиш пчелу? — Пусту је!

— Је л'!? „Пусту је!“ Ја ћу да је музе! Она ће ми дати мед!

Мала Варја, коју смо већ поменули, запитала је једном замишљено:

— Пси су, је л' да, потребни ловцу да га не би напали зечеви?

Познавао сам малишана, за писао је Чуковский, који је често питао мајку куда ујутру одлази ноћ. Налетевши једном на дубоку јаму на чијем је дну било мрачно, прошапутао је:

— Сад знам где се крије ноћ.

Ево, по схватању једног малишана, узрока пролећа:

— Зими је постало хладно, па је некуд побегла.

Марина је угледала с моста воз у покрету.

— Ево откуд облаци! Праве их возови.

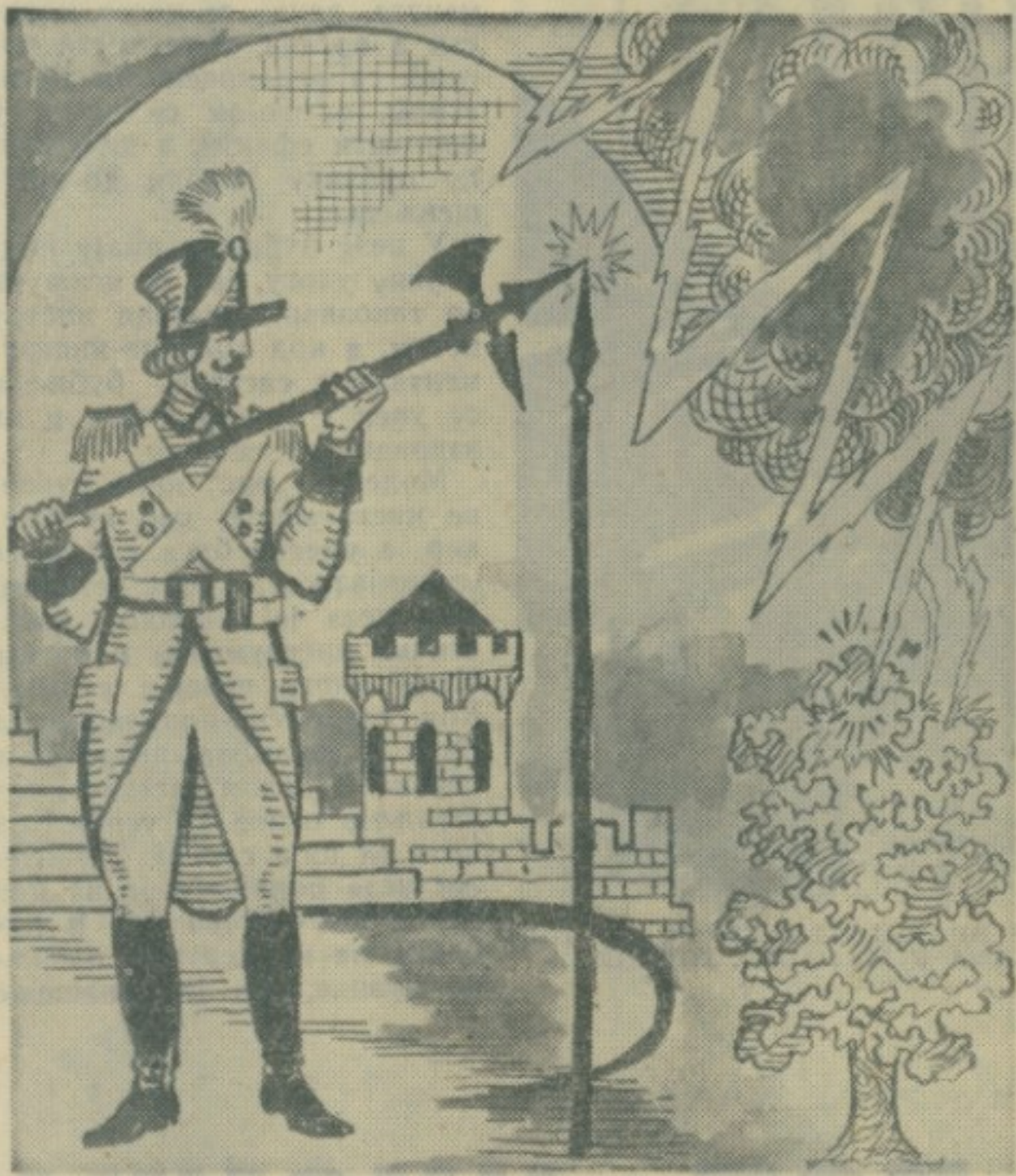
Једног јутра Марина је казала:

— Мама, зашто ти не долазиш у мој сан?

— А узече:

— Лежи на мој јастук, заједно ћемо да гледамо мој сан.

МУЊА, ГРОМ И ТАКО ДАЉЕ

Снага муње, мерена јединицама за јачину електричне струје, може да износи и неколико милиона волти. Моћ таквих муња превазилази не само снагу било које електричне централе, већ и снагу свих електричних централа у свету заједно. Међутим, и поред тако велике снаге, муња има релативно малу количину енергије, јер јој је дужина трајања електричног пражњења ништавно мала. Наиме, она износи само неколико десетомилонитих делова секунде.

Цена количине енергије коју развија муња, рачунајући по ценовнику наше електричне дистрибуције, не би износила више од неколико стотина старих динара.

ХРАСТ И БУКВА

Постоји једна пословица која каже да за време непогоде треба избегавати храст и букву. Значи, не свако др-

во, већ управо ова два. Зашто? Народ је посматрањем и из искуства одавно приметио да гром чешће удара у поједине врсте дрвећа, него у друге. Најчешће погађа храст и букву, нешто ређе брезу, а врло ретко ловорово дрвеће. Таква „закономерност“ делимично је везана и за разгранатост и дубину корена дрвета. То што муња најчешће погађа храст и букву долази отуда што њихово корење продире дубоко у земљу и што је врло разгранато.

ВАТРА СВЕТОГ ЕЛМА

Пре две хиљаде година римски филозоф Сенека говорио је да за време непогоде „звезде као да силазе с неба и спуштају се на јарболе бродова“.

Он је свакако мислио на електрична пражњења у облику пламена, која се називају и „ватра светог Елма“.

Та пражњења се јављају лети у тропским крајевима и то не само на јарболима, већ и на куполама цркви, врховима кула и другим оштрим предметима.

Понекад се дешава и да се људима накрести и засветли коса а по одећи им прелећу пламичици.

Све ове појаве објашњавају се тиме да се електрична пуњења концентришу на предметима са оштрим крајевима и, стварајући повећан напон електричног поља, изазивају јонизацију ваздуха.

ГРОМ И ЗАЧОПАНО БЛАГО

Грому се приписује особина да удара тамо где се налази закопано благо. Такво мишљење може да има свог основа, јер на местима где се налази било какав метал електрична проводљивост тла знатно је повећана.

ЦРТЕЖИ ГРОМА

При удару грома у слој песка на њему се могу образовати бразготине чија је дужина понекад већа од два метра. Ти се канали називају фулжурити.

На човечијој кожи гром оставља трагове у виду звездица, који су слични онима које остављају електрична пражњења на фотографској плочи.

У неким случајевима гром игра и улогу „фотографа“, стварајући отиске предмета, на пример металног новца који се нађе у ценовима. Као „филм“ у овом случају служи човечија кожа.

ЕЛЕКТРИЧНИ БАРОМЕТАР

У осамнаестом веку у врту једног италијанског замка

било је пободено у земљу копље. Стражар који је чувао замак с времена на време приближавао је копљу врх халебарде (комбинација копља и бојне секире). Ако би из копља излетале варнице, он је звоњавом обавештавао становнике замка о непогоди која се приближава.

Суштина оваквог начина „прогнозирања времена“ састоји се у томе што се пред непогоду повећава електрични напон у ваздуху, а из њега се преноси и на околне предмете. На врху халебарде напон је највећи, с обзиром да се највише електрицитета акумулира на шиљастим предметима, и зато кад се она принесе копљу, долази до електричног пражњења. Копље је у овом случају негативан пол, пошто је повезано са земљом.

НЕВОЉЕ С АВИОНИМА

Многи пилоти путници често приметите да се на оштрим деловима авиона — на елиси, крилима, антени — јављају плавичаста пламичица, који понекад достижу дужину и од десетак сантиметара. По атерирању авиона дешавало се да људи из техничког особља аеродрома, док прилазе авиону изненада осете електричне ударе, који су понекад толико јаки да се човек и оневести.

Физичари су објаснили ту појаву овако: приликом трења честица различитих материја, било чврстих, течних или гасовитих ствара се статички електрицитет. Тако се авион наелектрише због трења са честицама ваздуха, капама кише или снежним пахуљицама. Да би заштитили људе од те невидљиве и неочекиване опасности, конструктори авиона су саградили посебне уређаје за неутралисање статичког електрицитета, јер се електрицитет није могао спроводити у земљу при додиру авиона са пистом, пошто је гума на точковима авиона добар изолатор.

КАО И У ПРОШЛОМ КОНКУРСУ „ПОЛИТИКИНОГ ЗАБАВНИКА“ ЗА НАЈБОЉИ ДЕЧЈИ ЦРТЕЖ И ОВОГ ПУТА РЕДАКЦИЈА ЛИСТА ЈЕ ОДЛУЧИЛА ДА ОБЈАВИ УСПЕЛЕ РАДОВЕ И НАГРАДИ СВАКИ ЦРТЕЖ СА ПО 2.000.— СТАРИХ ДИНАРА.

„МОЈА СЛОВАЧКА НОШЊА“ — Лацкова Ана, Ковачица — Банаг

„РАТ“ — Антон Виба, III раз. Основне школе „Невена Георгијева-Дуња“ — Скопје

„МРТВА ПРИРОДА“ — Љубинка Ефтимоска, VII раз. Основне школе „Рампо Пефката“ — Прилеп

АНТИТРАНЗИСТОР

У Енглеској су се појавили у продаји антитранзистори. Како се све чешће крши правило „буди сам са својим транзистором“ и све је више присталица бучне бит-музике, они који воле тишину решили су да им доскоче. Довољно је притиснути дугме на новом апарату па да се на раздањни од 75 до 100 метара од њега закрче сви транзистори.

Живот није утрнуо

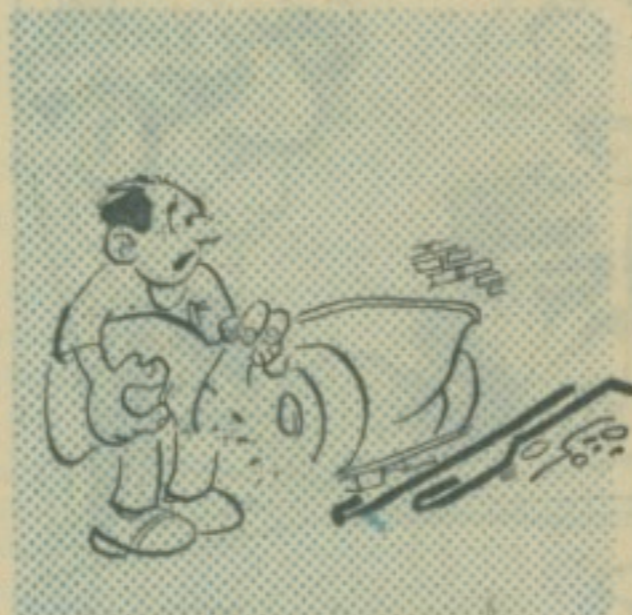

„ДИМЉЕНО“ ПИСМО

У филателистичке реткости несумњиво спада једно писмо, названо „колеришно писмо“ које је недавно продато у Паризу на јавној аукцији. Писмо је било отпослано из Париза за време велике епидемије колере која је у прошлом веку харала у Француској и Европи. На писму стоји жиг „димљено“, што указује да је било подвргнуто дезинфекцији помоћу дима и топлоте.

У једном енглеском граду у пољопривредном музеју избио је пожар. Приликом гашења повашено је семење неких зрнастих култура, које је доведено из Кине у Енглеску још 1793. године. Ово семе је после пожара проклијало.

У околини Токија десио се још чуднији случај. Археолози су пронашли семе лотоса чија је старост процењена на три хиљаде година. Пошто су га посејали, семе је проклијало и процветало.

ГАЛАМА И ЖАГОР НЕ СМЕТАЈУ

Када је у кавцелији жагор и галама готово је немогуће диктирати дактилографски. У Холандији и СРН решавају овај проблем помоћу нарочитог диктафона. Његов микрофон хвата само оне звуке који су управљени к њему. Кад се примакне устима говорника, споредни шумови се не чују. Дактилографски ставља слушалице, које такође не пропуштају сувишне звукове, и мирно куца текст.

РАКЕТЕ ГАСЕ ПОЖАР

Јапански специјалисти изумели су противпожарне ракете од пластичне масе. Уместо, са водом, аутомобил жури на место пожара натоварен ракетама. Кад их испале у центар ватре, пламени језици брзо ишчежавају. Приликом експлозије хемикалија која неутралише ватру распрши се у кругу од 30 до 50 метара. Помоћу ових ракета могу се гасити пожари течног горива: нафте, бензина и др.

Краставци на дрвећу

На падинама Кавказа у неким воћњацима на дрвећу уместо воћа расту — краставци. Становници ових крајева гаје краставце — повијаше сорте шах-хијар не у лејама већ око дрвећа. С једног дрвета може да се обере више од 10 килограма краставаца.

ПОСЛЕ ХИЉАДУ И ПЕТ СТОТИНА ГОДИНА

Пре више од две хиљаде година старогрчки научник Птоломеј саставио је таблице угла преламања светлосних зракова при преласку из ваздуха у воду. Он их је добио експерименталним путем и више од хиљаду и пет стотина година нико није могао да пронађе закон који би објаснио ту појаву. Тек 1621. године холандски математичар Снел успео је да открије закон преламања светлости.

ЗАНИМЉИВА СТАТИСТИКА

Године 1964. у 184 земље света одштампана је 4.451 поштанска марка, а од тог броја у 39 европских држава — 1.469 марака, у 36 земаља Азије — 1.004 марке, у 41 америчкој држави — 803, у 16 земаља Аустралије и Океаније — 142 марке.

★

Стручњаци за исхрану тврде да данас у свету недостаје 50 милиона тона меса, 50 милиона тона воћа, 5,5 милиона тона масноћа. Око 15 милиона становништва наше планете гладује; 58 процената становништва поје дневно мање од 15 грама меса, а 17 процената — 30 грама. Нарочито много гладних је у Индији, Пакистану, Цејлону, Бурми, Јужном Вијетнаму и у Јужној Африци.

★

Познато је да у васони не светли само наше Сунце. Сарадници једне америчке опсерваторије помоћу електронских рачуних машина израчунали су број свих познатих звезда. Састављен је и њихов каталог на 2700 страница у коме је назначено где се налази свако од 250 хиљада сунца.

★

Број аутомобила у свету све више расте и то врло брзим темпом. Године 1965. светски „аутомобилски парк“ достигао је рекордну цифру: 173 милиона аутомобила, од чега 139 лимузина и 38 милиона камиона. Само за једну годину становништво Земље добило је 12,2 милиона аутомобила.

★

Најстарија врста кобасице је крвавица. О њој се говори у древним грчким хроникама.

★

Највећа стихијна несрећа XX века била је епидемија грипа 1918 — 1920, позната под називом „шпанска грозница“. Нико не зна где је овај грип најпре почео, али у сваком случају није у Шпанији. Назив је дошао отуда што су о грипу најпре јавили неки шпански листови. Грип је захватио читаву земаљску куглу. Није га било само на острвима Тихог океана, на острву Свете Јелене и неким другим мањим острвима. Од њега је боловало више од пола милијарде особа (по неким подацима око 1,5 милијарду) а више од 20 милиона људи је умрло.

ЧИЧА ТОМИНА КОЛИБА

ТРИО ОСКАРА ПИТЕРСОНА. БУБЊЕВИ: ЕД ТИГПЕН; БАС: РЕЈ БРАУН; КЛАВИР: ОСКАР ПИТЕРСОН (СНИМАК СА КОНЦЕРТА У ДВОРАНИ ДОМА СИНДИКАТА У МАЈУ 1967. ГОДИНЕ — ИВАНА НИКОЛИЋА).

ШТА ЈЕ ШТА?

ЏЕЗ МУЗИКА — »ПОП« МУЗИКА

Данас често чујемо да је савремена популарна забавна музика или скраћено „поп“ музика у ствари яез музика. Ланци су исто тако склони да сваку музику у ритму такође називају яез музиком. Међутим, они нису у праву или, бар, имају врло мало основа за такво схватање, јер су то два потпуно различита правца у

савременој музици. Истина, и једна и друга врста имају изванредно изражен ритам, што је заправо и једина сличност између ова два потпуно различита рода у музици.

Погледајмо мало историју популарне забавне музике. У току прве половине педесетих година овог века од једног дела забавне яез-музике, а нарочито музике за игру, створила се једна нова врста музике, која је првенствено била намењена паровима који играју. Ову музику је омладина врло радо прихватила. То је био добро познати „рок ен рол“, што у преводу значи „буљак и ваљак се“. Његови творци Бил Халеј и Елвис Присли пронели су славу „рок ен рол“ с краја на крај света.

„Рок ен рол“, као и свака помодна музика, морао је касније да уступи место твист музици, исто тако популарној.

Омладина одмах прихвата све те новитете савремене забавне музике. Тиражи продајних плоча достижу фанта-

стичне цифре. Захваљујући плочама, радију и телевизији, омладина веома брзо сазнаје и прима најновије композиције познатих светских ансамбала и солиста.

Битлси, служећи се звучним и неким визуелним ефектима, затим екстравагантном одећом, а нарочито косом, почињу својом специфичном музиком да освајају широм целог света. Талентовани, а у исто време изванредни бизнисмени, они успевају да за кратко време потисну све стилове популарно-забавне музике и да наметну свој стил који постаје врло карактеристичан. Док су ранији ансамбли имали обично једног певача, дотле битлси сви певају, мумлајући мелодију или певајући сви заједно. У исто време они компонују, аранжирају, певају и свирају мелодију. Није суучајно да их је и то, поред већ поменутих ефеката (дуга коса и специјално одевање), довело до врхунца популарности.

Овај нови „вис“ почињу да прихватају и копирају и стра-

ни и наши састави. Ти састави обично имају поред бубњева, и две а неки и три гитаре, које су истовремено и ритмички и солистички инструменти. Поред тих инструмената, данас се често користе и органа, нека врста оргуља са ограниченим регистром, са којом се постижу нарочити ефекти, а што млађу публику доводи до одушевљења.

У яезу бубњевци имају подређену улогу, јер су искључиво такозвани пратећи инструменти, а код вокално-инструменталног састава бубњевци су увек у првом плану и изванредно су снажни.

Модерни „вис“ нема дувачке инструменте, као ни клавира, а уместо баса служи се специјалном бас-гитаром. Код яеза је основно: солистички инструменти и ритам. Нема много певања у яезу. Код савремено-популарног забавног ансамбла певач или певање у целом саставу представљају основ за успех. Код яеза то није случај. Љубитељи яеза понашају се на концертима као и публика на концертима озбиљне музике, јер је понашање

музичара искључиво подређено музици и интерпретацији те музике, углавном без спољних ефеката, било да се он односе на изглед, понашање или облачење.

Музичари који свирају яез имају мање-више основну музичку културу, а многи и конзерваторијум, што није случај са музичарима и вокално-инструменталним саставима. Ти музичари обично то надокнађују урођеним смислом за музику, користећи истовремено и спољне ефекте које смо већ набројали.

У Југославији има око 200 регистрованих и нерегистрованих вокално-инструменталних састава. Они имају неку врсту такмичења која је нарочито била запажена јесенима и пролетом у Београду. Са яезом је сасвим друкчије, јер прави яез има мање присталица, а најмање међу омладином. Постоји тренутно и један фестивал яеза који се ових дана одржава у Љубљани, а који ће окупити малобројне, али праве љубитеље ове врсте музике.

Псећи живот

Један Аустралијанац телеграфисао је једном хотелу у Капштату, у Јужноафричкој Унији, да му резервише три собе: једну за њега, једну за његову жену, а трећу за његовог пса. После кратког гостовања Аустралијанац је упутио жалбу удружењу хотелијера због лоше услуге. У жалби је навео да соба коју је добио за пса није имала ку патило и да је у њој на лавабу био обичан, а не специјалан сапун за псе.

Сумњива исправност

У приручнику за „Узорне аргентинске полицијске“ налази се и овакав савет:

— „Аутомобилиста који никад не прекорачи дозвољену брзину, који успорава пред сваком раскрсницом и не пропушта да стане када је на semaфору црвена светлост — сумњив је. Он или вози без возачке дозволе или је украо нечији аутомобил.“

Школа за папагаје

Аустралијски сопственици папагаја чији речник није запристојне уши могу одсад да буду спокојни. У Сиднеју је, наиме, отворена школа за превапитавање папагаја у којој, поред осталог, папагаја уче развојном изговарању речи и правилној дикцији. Првих 87 папагаја већ похађа ову школу.

ВЕРНИ КОЊ

Албино Лонарди, шездесетогодишњи сељак, радио је с коњем у пољу до касно увече. По повратку кући позлио му је и он је пао с коња. Коњ се ни за тренутак није одмицао од свога газде. Кад год би се пренуо из несвести, Лонарди је осетио како преко његовог лица прелази

језик животиње и његов дах. Повремено коњ би снажно зарзао али у пустом пољу нико га није чуо. Тек хи после више часова, сјај је нашао болесног оца који је имао још толико снаге да му исприча о свом верном коњу. Лонарди је пренесен у болницу где је убрзо умро.

Страшна бирократија

Становници Брунсвика у савезној америчкој држави Мисури страховито су негодовали против бирократије тамошњих општинских органа. Њихова варош била је у том тренутку услед излива реке поплавена, али је управа градског водовода послала своје службенике у моторним чамцима до поплавених кућа да наплате утрошак воде.

ДОБРА ДОМАЋИЦА

Женка шимпанза Рима, која живи у зоолошком врту немачког града Дунсбурга, искусна је и вредна домаћица. Она сама спрема свој кавез служећи се последњим достигнућима технике.

РЕМЕЊЕ ЗА «ВЕСЕЛЕК»

Приликом узлетања и спуштања авиона путници морају да се вежу ременом. То ремење нашло је у Америци још једну примену: њима су снаб-

дели високе столице које стоје испред пултова у баровима. Ова новина уведена је због многобројних жалби клијената који су падали с високих столица — после неколико сувишно испијених чаша.

ПИЛИЊИ — СЛИКАРИ

Пронађен је још један «нов» начин стварања слика. Хаас Олсен из Хелсингера, у Данској, «слика» на следећи начин: на затегнуто платно покривено свежом бојом пу-

шта неколико пилића и неколико кишних глиста. Јурећи за глистама пилићи остављају на платну трагове својих ложица и кљуновића. У Копенхагену ће ускоро бити отворена изложба ових апстрактних «ремек-дела».

ИРЖИ МАРЕК

У Голкув Јеникову, ученицима 8 б разреда наставник је говорио о Сунчевом систему.

— Замислите — ти, Воберди, седи пристojно — замислите, дакле, планету Меркур, она је веома мала, њен обим износи свега 6,5 одсто од обима наше лепе Земље. Замислите, тамо бисте једва могли да се крећете — први корак и већ бисте лебдели не гледај кроз прозор! И што је још горе та планета је увек једном својом половином окренута према Сунцу, а њена друга половина је увек у тами. Замислите и то, када бисте стално морали да живите на тамној страни Меркура, не бисте никад могли да стекнете представу о томе како свет изгледа дању. Радује мо се стога што се налази мо на нашој лепој Земљи и трудимо се да она постане још лепша и пријат-

нија. Зато данас по подне — сви на радну акцију за улепшавање нашег школског врта!

Одјекнуло је звоно. Наставник је прекинуо предавање.

На планети Меркур у исто време, наставник је на часу објашњавао својим ученицима:

— Ако посматрамо наш Сунчев систем, утврдићемо да је велика звезда, на звану Земља, планета за жаљење. Морате замислити и то да је Земља много већа од наше добре планете и да тамо не бисте могли да се крећете: сваки корак, услед Земљиног магнетизма, захтевао би огроман телесни напор.

— Хоћете ли већ једном престати да се гађате лоптицама од хартије! — Осим тога Земља се необјашњиво окреће око саме себе. Замислите какву вртоглавицу морају имати ђаци кад треба да израде до-

маће задатке. Дан и ноћ се тамо смењују, па су сироти становници Земље приморани да производе електричну светлост, јер им није дато, као нама овде, да стално бораве на сунчаној страни. Радујмо се стога што смо на нашој планети посвећеној богу трговине. Да завршимо. За сутра научите напамет берзанске извештаје.

На Јупитеру мајка је прелиставала уџбенике свог сина.

— Шта све данас деца уче у школи! Овде стоји да је наша планета највећа у Сунчевом систему. Запамти то, Сеп, и буди поносан што си рођен на Јупитеру. А слабо то цениш, размажен си. Тражиш нове клизаљке а погледаш ли у небо мораћеш признати да можеш и без њих. Замисли да си рођен на Меркуру на којем је толика врућина да

се и олово топи, шта би тамо са клизаљкама? Према томе и овде на Јупитеру притрпи се са старим још ове године. Ионако не знам шта ћу пре од очеве плате. Кад би човек узео у обзир да је људима на другим планетама теже, био би задовољнији. Немој се смејати кад ти мајка говори да не би зарадио ћушку — «шлис», мајчина рука била је брза.

И тако ученик Вобердо је жалио што живи на Земљи и по подне мора да буде на радној акцији у школском врту; ђак на Меркуру је жалио што није на Јупитеру, јер тамо не би морао да учи напамет берзанске извештаје; Сеп на Јупитеру био је веома несрећан што не станује на Земљи, тамо би бар могао лако да скочи и избегне мајчин шамар.

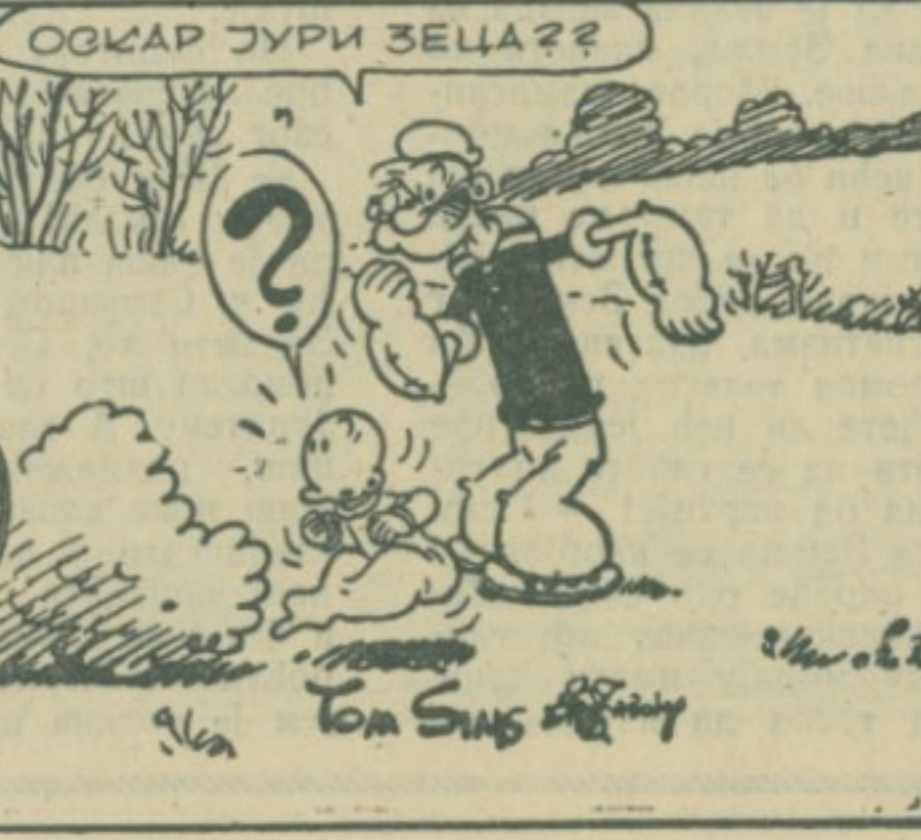
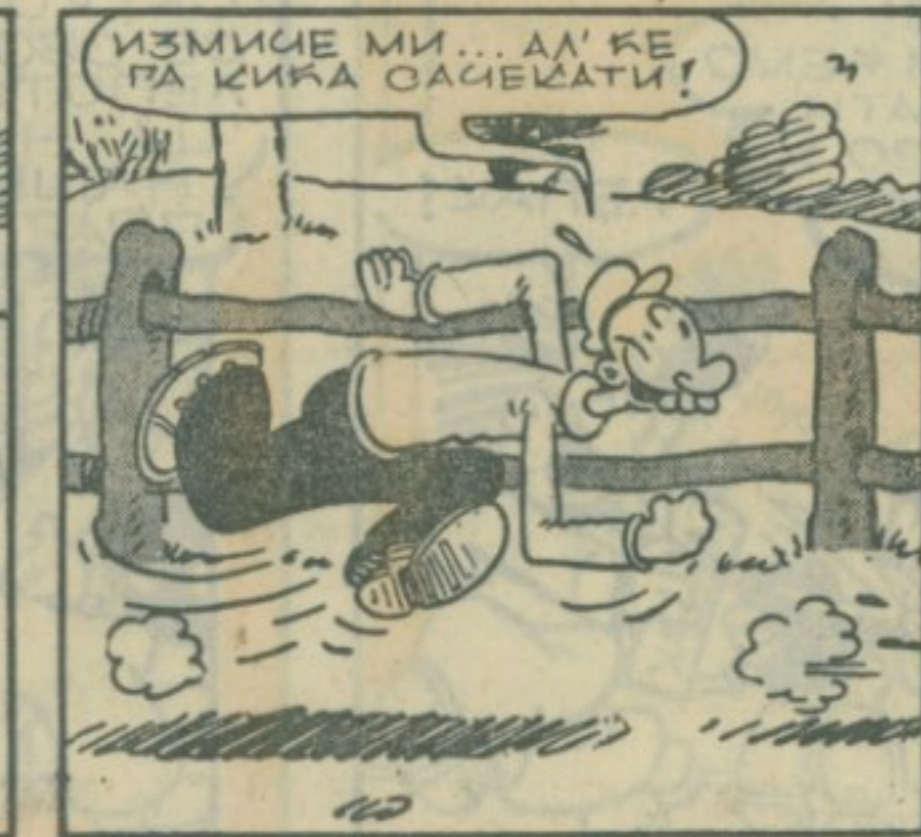
Нигде све потаман. Ко би и могао свима да угоди?

се и олово топи, шта би тамо са клизаљкама? Према томе и овде на Јупитеру притрпи се са старим још ове године. Ионако не знам шта ћу пре од очеве плате. Кад би човек узео у обзир да је људима на другим планетама теже, био би задовољнији. Немој се смејати кад ти мајка говори да не би зарадио ћушку — «шлис», мајчина рука била је брза.

И тако ученик Вобердо је жалио што живи на Земљи и по подне мора да буде на радној акцији у школском врту; ђак на Меркуру је жалио што није на Јупитеру, јер тамо не би морао да учи напамет берзанске извештаје; Сеп на Јупитеру био је веома несрећан што не станује на Земљи, тамо би бар могао лако да скочи и избегне мајчин шамар.

Нигде све потаман. Ко би и могао свима да угоди?

ПОПАЈ

ТРОЈКЕ

У бечком зоолошком врту збио се сензационалан догађај: једна лавица донела је на свет три лавиња. Младунци су добили имена Пепи, Шани и Едерл.

ЗАШТО СЕ ЧАС ДЕЛИ НА 60 МИНУТА?

Данас, када је усвојен децимални систем мера, изгледа чудно да се час (као и степен) дели на 60 минута — на 60 секунда. Природно би било да се дели на сто делова.

Дељење часа и степени на 60 делова најпре се појавило у древној Вавилону, где је астрономија била достигла вишак степена развоја. Из Вавилона овај се начин дељења часова и степена пренео у Александрију, ондашњи центар науке старог света, а одакле — у Европу. Али зашто су Вавилонци изабрали овакав начин поделе?

Утврђено је да је у Вавилону постојао шездесетични систем рачунања. Крајем прошлог и почетком овог века археолози су пронашли плочице с натписима, које датирају из 2.000 године пре наше ере. На њима су били сачувани натписи који доказују постојање овог система. Бројеви су се писали као и данас, само што је јединица сваког следећег броја била за 60 (а не 10) пута већа од претходне.

А зашто су у основу система рачунања Вавилонци ставили број 60, а не 10? Изгледа да је разлог исти као и у децималном систему. Основа

за децимални систем јесте број 10, који је узет зато што имамо десет прстију на обема рукама. Шездесетични систем такође је „прстног порекла“. На основу истраживања која су вршена у Јужној Америци у једном индијском племену, откривено је да се тамо сачувао и шездесетични и децимални систем рачунања.

Они су рачунали број зглобова на четири прста руке: $4 \times 3 = 12$ (палац се није рачунао стога што има само два зглоба). Сваки прст друге руке рачунао се као четири прста прве руке; на тај начин свих пет прстију друге руке чинили су број 60 ($5 \times 12 = 60$). Вероватно да су тако рачунали и Вавилонци. Отуда је дошло да се дан или ноћ деле на дванаест часова.

Интересантно је порекло речи „минут“ и „секунд“. Када је дељење часова и степена на минуте и секунде из Александрије пренето у Рим, Римљани су шездесети део часа назвали *partes minutae primaе* (први умањени делови), а шездесете делове минута — *partes minutae secundae* (други умањени делови). Потом су у говору од тих на зива остале само речи *minutae* и *secundae*.

МОДЕРАН ШТРАЈК

Незадовољни што је дирекција одбила да им повећа наднице, службе ници банке у једном граду на северу Индије измислили су нов штрајк: наиме они су сви дошли на посао, узели пера у руке али за све радно време ни редак ни су написали.

КО ЧЕКА — ДОЧЕКА

Неки Џозеф Гнефр редовно је посећивао од 1943. године сваке недеље њујоршки Метрополитен музеј. Разлог је прилично несвакидашњи: његову сестру Беси убио је 1943. године њен муж Роберт Широ, иначе велики љубитељ сликарства, коме се од дана убиства изгубио сваки траг. Знајући за његову љубав за сликарство, Гнефр се годинама надао да ће га кад-тад затећи у музеју. И то се и догодило: управо кад се убица занесен Веласкесовом сликом „Христ и хо дочасници“ најмање надао, Гнефр га је приметио и обавестио полицију која га је одмах затворила.

НАУЧНО ФАНТАСТИЧНА ПРИЧА

ДРАГОЦЕНИ

Завештавајући сви су се окупили у заједничкој кабини.

— Честитам вам завршетак истраживања на планети коју њени становници називају Земља — почео је заповедник. — Сада нам је још остало да посетимо њену сусетку у овом систему и онда ћемо кући! Дужност којом сте обавили задатак. Успели сте да спроведете истраживања тако да Земљани уопште не примете наше присуство. Успели смо, чак, да од њих сакријемо и место нашег приземљења. На тај начин ми смо тачно и до следећег испунили налог Центра који је желео да о нашем боравку на тујој планети не остане ни најмањи траг или да наше присуство ма и најмање измени ток њеног историјског развоја. Нека се све одвија по законима природе. Земљани су већ изумели лук и стрелу, научили су да обрађују гвожђе. Али, до дана када ће саградити свој први космички брод проћи ће још много хиљада година.

Заповедник је за тренутак застао.

— Ипак — наставио је — не бих желео да одлетимо а да становницима Земље не оставимо за успомену макар и најмањи поклон. Тужно ми је и да помислим да наша посета једној планети, по биосфери веома сличној нашој, прође без икаквог трага. Чекам предлог.

Прво је устао астрофизичар:

— Можемо да на супротној страни Земљиног сателита подигнемо неку упадљиву конструкцију и да у њене темеље узидимо инфор-

мације о теорији пространства и времена, о искоришћавању гравитације, о путевима постизања личне бесмртности.

— Није лоше — казао је за тим. — Када се људи Земље вину у космос, први објект ван њихове планете до којег ће стићи, несумњиво ће бити Земљин сателит. И инфор-

мације о којима си говорио биће им од користи. Али, неће ли тиме бити повређен њихов понос? Јер, то изгледа као када би се ученику дао одговор на задатак који он још није почео ни да решава.

Заповедник је прелетео присутне погледом.

— И још нешто. Све док људи са Земље не крену у космос наш дар би био мртвост капитала који не доноси никакву корист.

— А зар је и могућно да буде другачије? — зачудио се инжењер. — Шта би се могло понудити становницима планете која се у датом тренутку налази у почетној етапи развоја? Ми не можемо имати с њима заједнички језик... Бар док се они у свом развоју не успну за још неколико степеника.

— Схватање добра и зла доступно је свим разумним бићима — узео је реч биолог. — Предлажем да на Земљи уништимо све вирусе и бактерије, изазиваче болести. Људи ће се у будућности досетити коме треба да захвале за тај дар.

— И тешко да би нам за то казали хвала — осмехну се заповедник. — Такав поклон веома је опасан. Захваљујући њему разнежени организам људи, непрекаљен у тешкој борби за опстанак,

увек би био на ивици уништења. Замислите да на Земљу падне метеорит с било којим отпорним вирусима. То би био крај људског рода.

ЧУВАЈ СЕ СЕЊСКЕ РУКЕ

ПО РОМАНУ А. ШЕНОЕ
ЦРТА Ђ. ЛОБАЧЕВ

ПОКЛОН АЛЕКСАНДАР ХЉЕБНИКОВ

— Боље да овако урадио — предложио је енергетичар. — Да растопимо сав лед на Земљи. Нека им клима увек буде пријатна.

— Не знам да ли би тако нешто требало учинити — одговорио му је заповедник. — Доћи ће дан кад ће људи сами да изврше тај задатак. Али, то није главни разлог што одбијам тај пројект. За вели сте се и заборавили наређење Центра: не утицати на ток историјског развика...

Кибернетичар, најмлађи члан посаде, је хутао.

— А шта ти кажеш? — обратио му се најзад заповедник.

— Засад ништа. Да бих било шта предложио потребни су ми конкретни подаци.

— Они су једноставни — казао је командир. — Поклон људима треба да буде користан за њих, релативно вечан, неискрпан, погодан за све ступење цивилизације почев од најниже до највише формације, њима разумљив и пријатан...

— Довољно је — насмејао се кибернетичар. — Надам се да ће мали електронски мозак изаћи на крај с тим задатком.

С дозволом заповедника кибернетичар се повукао у одељење где се налазио ЕМ рекавши на прагу:

— Одговор ћу донети за ручак!

— Самоуверен момак — промрљао је астрофизичар за њим.

Астрофизичар, онако по старински, није веровао омладини.

За време ручка сви су се поново окупили. Кибернетичар није било. Појавио се тек када је на сто изнесено друго јело.

— Решавајући задатак ЕМ се прегрејао. Морао сам да

га оправљам, — објаснио је своје закашњење.

— Какав је резултат? — запита заповедник.

— Одличан! и кибернетичар је показао велики квадрант издељен на црно-бела поља с малим фигурама на њима.

— ЕМ је ово назвао шах — почео је да објашњава кибернетичар и, видећи општу недоумицу, објасни:

— Да би саставио правила за његову употребу ЕМ је морао до максимума да искористи своје могућности.

— А да ли шах одговара свим условима? — запитао је заповедник неповерљиво.

— Потпуно! — уверено је одговорио кибернетичар. — Показаћу вам како га треба користити.

Заповедник и кибернети-

чар су сели за таблу. Заинтересовани чланови посаде су се окупили око њих и потпуно заборавили на ручак.

Навигатор се први пренуо.

— Шта то радимо? — ускликнуо је. — Пропустили смо тренутак узлетања. Сада треба дуго чекати док узајамни однос планета у пространству не буде опет повољан за лет.

— Не узбуђуј се — расејано му рече заповедник. — Како људи зову планету на коју треба да свратимо?

— Марс...

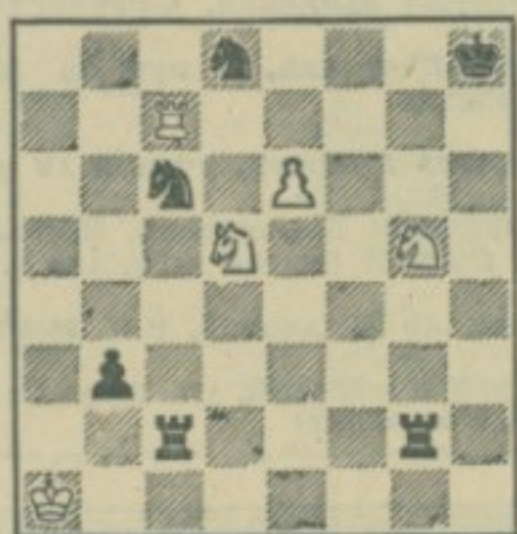
— Марс ће причекати! — одлучно ће заповедник.

И он се поново нађе над таблу. Лице му је имало замисљен израз.

— А шта ако почнем овако: е2 — е4?...

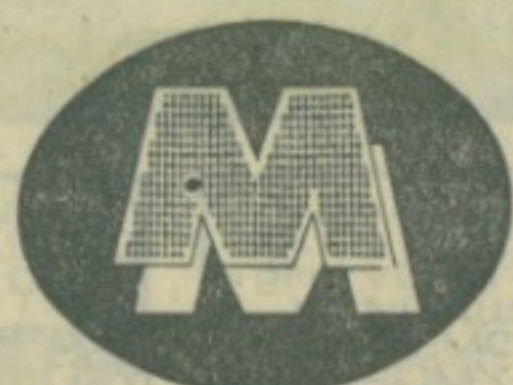
Max ПРОБЛЕМ МАТ У ДВА ПОТЕЗА

Име аутора овог шаховског задатка није наведено у литератури. Зна се само да се проблем убраја у најстарије шаховске задатке чији је мо-

тив одношење форсиране победе у на изглед безизлазној ситуацији. Чини се да је пораз белог неминован јер му се краљ налази у матној мрежи. Ипак, серијом потеза бели односи победу. Његову победу крунише лепа матна слика.

Бели: Ка1, Тц7, Сд5, Сг5 Пе6 (5 фигура)
Црни: Кх8, Тц2, Тг2, Сц6, Сд8, Пб3 (6 фигура)
Решење: 1. Тх7+ Кг8, 2. Сф6+ Кф8, 3. е7+ С:е7, 4. Тф7+ К:ф7 5. Се6+ и мат.

М — као мода
М — као младоси

ХАЉИНЕ ЗА ПЛАЖУ

У прошлом броју предложили смо вам како да направите костим за купање који вас неће стајати много. Ако сте прихватили наш предлог, а то ће рећи да родитеље нисте иложили великом трошку, онда их замолите да оно што сте уштедели на купаћем костиму „приложи“ за допуну ваше опреме за плажу. Верујемо да вас неће одбити, тим прешто нам ово лето не обавља баш много сунца, па ће вам бити потребно, кад изиђете из воде, да се нечим огрнете. За ту сврху најбољи су огртачи или хаљине од „фротира“.

Први модел који вам предлагемо је комбинација хаљине и „шорца“, спреда се затвара помоћу „рајсфершлуса“. Украс је велики, нашивен цвет, чија стабљика полази из сре-

дине цела, а латице цвета су од тканине у другој боји.

Друга хаљиница је трапезастог кроја, горњи део је украшен са две беле траке које се јављају и на цепу. Пошто хаљина има велики изрез и довољно је комотна, није потребно никакво заклопачање.

У продавницама се може наћи „фротир“ дупле ширине, у лепим бојама, по цени од 3.700 динара. За овакве хаљинице није потребан ни метар дужине, наравно, то зависи од узраста и висине девојчице.

**ЗА ВЕЋУ
БЕЗБЕДНОСТ
САОБРАЋАЈА**

Анкете су утврдиле да се у Америци ни десет одсто возача не придржава упутстава фабрика: кола се морају прегледати у сервису после извесног броја пређених километара. Возачи се сете сервиса и мајстора тек онда када им кола стану или када се деси нека несрећа услед неисправности. Да би принудили возаче, да се тачно придржавају упутстава фабрика, припрема се закон према коме ће сваки возач морати строго да се држи ових упутстава. У закону се предвиђа да кола која не буду прошла кроз овакав обавезни сервис неће бити примљена на техничком прегледу па ма како била исправна. Исто тако ће и саобраћајна полиција добити овлашћења да таква кола искључи из саобраћаја док не прођу обавезни сервисни прегледи.

ОСМОГОДИШЊИ ЛОВАЦ

Дечак Боби воли да хвата жао својим канџама. Јастреб птице. У ствари он их и не се брзо повратио. На молбу лови већ пеца. То чини веома оца дечак га је поново пушта на слободу. Али од тада нац ставља зрно кукуруза више никад није дошао близу Боба и његових замки.

Дечак би одмах затезао канап чим би нека препелица прогутала зрно закачено за најлон. И тако је он готово сваког дана хватао понеку птицу. Али једног дана, прошле године, док је он тако „пецао“ једну препелицу, изненада се стрмо главни један црвенорепи јастреб и шчепао птицу. Дечак се брзо снашао и штапом који је држао у руци ударио јастреба по глави, онесвестио га а онда га ухватио и однео кући.

Ипак јастребу је било потребно само неколико секунди да, пре него што га је дечак ударио, откине препелици главу док је целу птицу, мада ошамућен, чврсто др-

Тисма Читалаца

- Љубчо Златевски, Поштански фах 463, Скопје (15 година, разгледнице и марке; македонски, српскохрватски, руски).
- Марица Паскаревић, Нересница код Кучева, срез Смедерово, (13 година; разгледнице).
- Роберт Андрејек, Трг Владимира Назора број 7, Кнежево, Ваљева (21 година).
- Бранислава Давидовић, О. ш. „Миша Стојковић“ Гај, Ковин (16 година, разгледнице).
- Сретен Цицилиновић, СЗУ „Каме Пулизов“, Валандово (ученик Средње пољопривредне школе).
- Зорина Николић, Буре Салаја 34/6, Сарајево (14 година; марке, разгледнице, стари новац).
- Станислав Јововић, Удово-Мировци, Македонија (ученик Више гимназије у Велбелџи).
- Данила Петровијевић, Белановица код Љига (српскохрватски и руски).
- Газменд Реџо, Гимназија „Хајдар Души“, Ваковица, Космет (народна, озбиљна музика и спорт).
- Драгана Јевремовић, Основна школа „Стјепан-Стево Филиповић“, Улица Патриса Лумумбе број 5, Београд (13 година; разгледнице, фотографије глумца).
- Милица Мицић, ученик VII разреда, Доња Мутница, з. п. Доња Мутница код Параћина (14 година).
- Гордана Станковић, Воке Савића 3/2, Лазаревац (15 година; ученица гимназије).
- Евекослав Цветков, ул. Илиденска 30, Виница, Македонија (19 година; ученик гимназије).
- Радмила Пејчић, Ул. Максима Горког број 53, Београд (10 година; салвете, разгледнице).
- Зоран Миленовић, Ул. Косовке девојке број 6, Ниш (17 година ученик Електротехничке школе у Нишу).
- Ханифа Фазлија, уч. О. ш. „Вук С. Караџић“, Ђилиане — Космет (14 година; разгледнице, грамофонске плоче).
- Славо Рабацки, Ул. Бориса Кидрича 32, Ресен (16 година; ученик, гимназије).
- Добрила Грубор, Колонија 8/8, Кучево, Србија (14 година; фотографије глумца).
- Благоје Кораћ, Гимназија „Панто Малишић“ Ивањград (17 година; филм, забавну музику; српскохрватски и руски).
- Гордана Степановић, Ул. маршала Тита број 3, Осечина, срез Ваљева (11 година; разгледнице, марике).
- Мирољуб Стојановић, Економска школа, Вршац (16 година; марке, филм и музику).
- Катерина Миклашевска, уч. I/а Гимназије, Рашка, Србија (16 година; руски, француски, бугарски и српскохрватски).
- Мато Милетић, В. П. 8912/30, Титов Велес (19 година; планинарство и фото-техника).
- Загорка Ђукић, О. ш. „Миша Стојковић“, село Гај код Ковина (15 година; марике разних производа).
- Драган Ђукић, Ул. Братства и јединства број 23, Восански Брод.
- Жељка Хорват, Крајачићева број 20, Нова Градишка (14 година; немачки, есперанто; фотографије филмских глумца).
- Александар Павловић, Ул. В. Назора, Бела Паланка (ученик VI разреда Основне школе).
- Светлана Мирковић, Димитрија Туцовића број 20, Београд (ученица V разреда).
- Богољуб Вогуновић, Ластина 41, Илиџа (17 година; ученик Графичке школе на Новом Београду), немачки, италијански, руски и есперанто).
- Љиљана Моцић, Ул. др Васа Савића 16, Зрењанин.
- Муњаца Енвер, Ул. Боре Вукмировића број 90, Пећ.
- Лидија Мохоли, ул. Стевана Сремца бр. 6, Сента (14. година, ученица).
- Мића Тепавац, Јована Цвијића бр. 32/А Суботица, (14. година; фотографије глумца, разгледнице и значке).
- Дуда Дедајић, Осн. шк. „Мухарем Мерџић“, Тузла.
- Живко Шинковски, В. П. 3065/10, Сомбор (музика, фудбал, шах).
- Драгана Кољевић, ул. Спортска, Сокобања (ученица V разреда основне школе).
- Александар Николић, ул. „Војачка“ бр. 5, Стара Пазова (забавна музика и филм).
- Софија Смић, ул. Буре Ваковића бр. 30, Мокрин (14. година; разгледнице, фотографије глумца и градова у боји).
- Младен Остојин, ул. Вука Караџића 58, Мокрин (11 год; шибнице и марике).
- Драгана Остојин, ул. Вука Караџића бр. 58, Мокрин (15 година).
- Ивица Ивковић, В.П. 1519/9, Виђелина, ВиХ.
- Симеун Стојин, војник В.П. 1519/9, Виђелина, ВиХ.
- Јелица Стојиновић, ул. Браће Митића 29, Мала Крсна, СР Србија (француски, руски, есперанто).
- Jacques Charrier, 30, rue Prosper Merimée, 38-Grenoble, France — (филателиста и жели да размењује марке, дописивање на француском језику).
- Мира Микавица, ул. М. Симиновића 27, Лазарево — Банат (17 год; ученица гимназије, филм, забавну музику).
- Слободан Младеновић, Пасјачка бр. 17, Прокупље (21 год).
- Наташа Николић, ул. Славке Турђевић 39, Светозарево (16 год; ученица VIII разреда, руски и немачки).
- Адо Коцекски, ул. Ж.1 бр. 8 насеље Козле, Скопје (14 година, ученик, српскохрватски и француски).
- Нада Несторовић, ул. Славке Турђевић 41, Светозарево (17 год; ученица гимназије, немачки и руски).
- Небојша Јанковић, Франкопанска 180, Осиек (ученик VII раз.).
- Бера Петровић, V лук бр. 10, Ваљева (14 година; разгледнице, салвете).
- Ворита Луковић, ученик IV разреда „Ранко Неђић“, Теочин.
- Мирослава Милошевић, Колонија Комбината — Ново насеље бр. 27, Обилић (модне журнале и разгледнице).
- Недељко Живковић, В.П. 3065/10, Сомбор (19 год; забавна музика).
- Зоран Цветковић, ул. Буре Салаја бр. 18а, Пирот (14 год; разгледнице и марке).

ИЗВИДНИЦА

ГРУПА ИЗВИДНИКА БОДРО ЈЕ КОРАЧАЛА ПРЕМА МЕСТУ ОДРЕЂЕНОМ ЗА БИВАКОВАЊЕ...

НЕДАЛЕКО ОДАТЛЕ, ЈЕДНА МОТОРИЗОВАНА КОЛОНА ЗАПОСЕДАЛА ЈЕ МАНЕВАРСКЕ ПОЛОЖАЈА...

ОХ МОМЦИ! АЛА КЕМО СЕ ПОИГРАТИ!

ВОЈНИ МАНЕВРИ НИСУ ИГРА, ВОЈНИЦЕ!

ЈУТРО, ПРЕВОДНИК ИЗВИДНИКА ЛЕМ СИДОНД ПРВИ ЈЕ УОТАО...

КЛИНЦИ ЈОШ ОПАЗИЛИ ПЕЧАЦИЛИ СУ 20 КИЛОМЕТРА... ПА СУ СЕ УМОРИЛИ!

НЕКА ИХ! ИМА ЈОШ ЧИТАВ САТ ДО УСТАДАЊА!

ПРВИ ПУТ СУ НА ЈЕДНОМ ОВАКВОМ ПОХОДУ. КАКО ЛИ ЊЕ ИЗДРЖАТИ?

РУКЕ УВИС!

ЗАРОБЛЕН СИ!

ЧУЈТЕ... ЈА САМ ВОЂА ИЗВИДНИКА! МОЈА ЧЕТА ЈОШ ОПАЗА!

«ВОЂА ИЗВИДНИКА»

БАШ КАО ШТО НАМ ЈЕ ПОРУЧНИК ГОВОРИО... ШПИЗУНИ СЕ КАМУФЛИРАЈУ НА РАЗНЕ НАЦИНЕ!

«ШПИЗУНИ?»

НАПРЕД, МОМЦЕ! ВОДИМО ТЕ НА САСЛУШАЊЕ!

НАСТАВИЋЕ СЕ

ПРИЧА

Суд дивљине

Цим Дил није имао времена да схвати да он то умире. Метак испалин из винчестерке погодио га је тачно у потиљак. Остао је на месту мртав. Скли знуо је из седла, али му се нога саплела у узенгију. Коњ га је још неко време вукао преко замрзнутог тла.

Цон Слетер је пришао, ухватио коња и ослободио га мртвог човека. Неко време је размишљао шта да ради са убијеним поштаром и коначно решио да га остави онако како је лежао: зргчен између дрвећа, са лицем заривеним у крвљу попрскан снег. Поштанска торба остала је обешена о његово раме.

То што је убио човека није га узбуђивало. Био му је потребан коњ и он би исто тако метком избацио из седла сваког другог јахача. Откако је извршио неуспео разбојнички прелаз пре четири дана налазио се у бекству. Од тога је три дана пешачио а слутио је да су му људи коњичке полиције за петама. Првог дана искористио је украдена кола али овде у овим проклетним шумама престајали су сви путеви; све и да је било друмова зимус се не би могло њима возити. Коњ му је сада пружио шансу.

Слетер се вину у седло. Коњ је у почетку помало зазирао од непознатог јахача али се убрзо смирио. Слетер није био лош јахач а ни шуме му нису биле сасвим непознате. Па ипак, он није био човек дивљине.

Онај ко познаје дивљину намирисао би у ваздуху олују која се спремила а знао би шта треба да чини ако хоће да извуче живу главу.

После три часа јахања Слетера је изненадила снежна вејавица. Чак и у таквом случају онај ко познаје шуму умео

би себи да помогне: од удараца ветра склонио би се испод неке стене, направио заштитни кров, наложио ватру и утаборио се и чекао да мине непогода.

Слетер је и даље јахао. Страх га је гонио напред. Чим убијени поштар буде нађен, за њега више неће бити спаса. Људи коњичке полиције гониће га као бесног пса.

Мамузнуо коња потерао га у мећаву која је беснела. Тако снажну олују још никада није доживео. Било је јутро, па ипак он готово ништа није видео, чак ни главу коња испред себе. Није потрајало дуго и он је изгубио сваку оријентацију. Нити је знао где се налази нити, што је још горе, у коме правцу јаше.

У почетку је покушавао да се равна према ветру. Чинило му се малопре као да је олуја навалила на њега спреда а сад је изгледало да ветар долази из свих правца.

Пала је ноћ, било је прекасно да раседла коња, да начини заштитни кров, да наложи ватру.

За Слетера је започела борба за голи живот, борба против снега, хладноће, оштрог ветра. Било му је јасно: ако не нађе склониште — изгубљен је. А мора да у близини постоје фарме — иначе не би срео поштара на коњу. Ако му пође за руком да стигне у једну од њих, био би бар за прво време спасен. Немогуће је да су људи тамо већ сазнали за убиство поштара. Олуја је избрисала све трагове и задржала његове гониоце. С

те стране Слетеру је мећави чак и добро дошла. Кратко је размишљао и онда пустио коњу узде.

У овим шумама животиња се осећала као код куће, ово јој није била права олуја коју је претурила преко главе. Сигурно ће боље него Слетер наћи неко склониште.

Тако је и било. Када је коњ осетио да је слободан окренуо се неколико пута око себе, удахнуо ваздух и пошао пуним касом.

Слетер се повио по самом врату. Изгубио је свако осећање времена. После читаве вечности, како му се учинило, појавило се испред њега светло и коњ је стао. Требало је да прође извесно време док Слетер није схватио да светло није у даљини већ ту испред њега; био је спасен. Коњ га је довео до неке штале. Сишао је са седла. Удови су му биле укочени, једва се држао на ногама. Није губио време на куцање, одмах је отворио врата и тетурајући ушао у кућу. Дочекаше га светлост и топлиота. Застао је и затрептао.

Оно што је видео, следило му је крв у жилама. Соба је била пуна људи а усред њих лежала је на столу непомична прилика: поштар Цим Дил.

Један човек са значком на грудима подигао је очи и угледао Слетера. Слетер се затетурао, машио се за довратак и изгубио свест.

После неког времена чуо је неки глас како говори: „Ово момак није могао ни у сну да сања када је убио Цима Дила...“

Други глас је додао: „И на то је требало да мисли да ће се коњ коме се у олуји пуну узде најкраћим путем вратити у домаћу шталу...!“

ХИЉАДУ МИЉА НА КОЊУ

НАЈВЕЋА ТРКА НА СВЕТУ

Једног јунског дана 1893. године уредник недељног листа у Шадрону, у Небраски, немајући чиме да попуни празан простор у листу, објавио је чланак о коњским тркама. То је био повод да лист касније организује највећу трку на свету. — Пријављени коњи чувених каубоја са Дивљег запада као и чистокрвни „енглези“ са источних хиподрома, — писало је у листу — имаће прилику да одмере своје снаге у трци дугачкој 1.665 километара на којој треба да се опробају како брзина коња тако и издржљивост јахача и животиња.

За ову идеју одмах су се одушевили „јунаци“ са Дивљег запада: Буфало Бил дао је прилог од хиљаду долара за награду, а произвођач оружја Колт је понудио за на граду своје најбоље оружје опточено слоновацом. Организациони комитет трке одредио је стазу која је пролазила кроз једанаест градова у којима су се налазиле контролне станице. Сваки јахач је имао право да јаше два коња.

вео чак из Колорада, Џорџ Џонс, Г. Смит и Ј. Албрајт.

Тринаестог јуна, пред десетинама хиљада гледалаца који су се окупили на свих крајева САД, кренуло је у облацима прашине девет јахача у пуном галопу. Сваки је на узди водио за собом резервног коња.

Прва три дана сви јахачи јашу су упоредо, затим је најмлађи Дејви Даглас добио та кве грчеве у стомаку да је морао да напусти трку. Гилеспи, Док Мидлтон и Џемс Стивенс смењивали су се у вођству. Међутим, један Доков коњ ишчашао је зглавак, па је трку наставио са једним. Некадашњи кочијаш Бери био је последњи мада није због тога изгледао обесхрабрен. У тој првој фази трке већина јахача спавала је у хотелима провинцијских градова док су се њихови коњи одмарали у изнајмљеним коњушницама. Само је Гилеспи, презирући размаженост и мекштво својих сапутника, ноћивао под ведрим небом док му је седло служило као узглавље.

Бура одушевљених поклеча

Фаворит трке био је четрдесетогодишњак Док Мидлтон, каубој из Шадрона, а којим нису могли изићи на крају два пута млађи јахачи. Његова два главна супарника били су исто тако из Шадрона: Џоџ Гилеспи који је имао неизмерну кондицију и тихих, скромних Џон Бери, бивши кочијаш дилижансе. За трку су се још пријавили млади Дејви Даглас, Џемс Стивенс, Џоџ Кембел који је своје коње до

дочекала је у Сијукс Ситију, у Ајови, Дока Мидлтона као првог. Месне лепотице засипале су гордог каубоја цвећем. Само неколико километара даље Доков коњ се уклопао у месту, неспособан да крочи даље. Док се клео да веће одустати све док његова рага буде имала четири ноге. Али његово хвалисање није било дугог века. Пред вече је морао да одустане. Вођство су преузели Дејви

Даглас и Гилеспи. Два дана касније хладнокрвни Џон Бери их је сустигао а затим избио на чело. Када је то видео, Гилеспи је везао узде својих коња, ухватио предњега за реп и почео је да го ни супарника по прерији. Пошло му је за руком да пређе Берија и да први уђе у Форт Доу.

У току следећих дана небо као да се провалило. Киша је расквасила стазе, коњи су погубили поткове, ноге су им се до колена заглављивале у бла то. Јахачи су дрхтали од хладноће. Да би био што лакши Гилеспи није понео никакав ортач, а Бери је јео само оно што је најнеопходније да не би оптерећивао коња резервама хране. У Ајови Фолсу он је поново избио на чело мада су му Гилеспи и Даглас били стално за петама. Даглас је морао да напусти једног од својих коња. Да би малаксалој животињи која се под њим једва вукала улио снаге, давао јој је да пије виски. У последњој боји вискија, коју су коњ и његов господар поделили, утопиле су се и све његове наде. Ни животиња ни човек више нису имали снаге да наставе трку.

Од Ватерлоа, у Ајови, Берија је на бициклу пратио један новинар из Чикага. У једном телеграму своје листу, он је Берија описивао као „блага и стрпљива човека који се не служи ни бичем ни мамузама и који у свакој прилици бодри и милује свог коња“.

Гилеспи се у Манчестру задржао неколико часова да би се његови коњи одморили. За то време он се одметао у циркус где је публику неколико часова забављао јашући помало једну неукротиву мазу.

Мада су Гилеспи и Смит заостајали само један час за Беријем, више нису могли стићи свог ђудљивог али упорног супарника. Када је Бери стигао на циљ у Чикаго, био је тако испрљан да је пао са седла. Мичиген булевар био је преплављен гомилама раздраганог света а жене су начиниле стазе од цвећа пред његовим ногама. На изложби која се у то време одржавала у Чикагу, Бери и његов коњ „Отров“ — дочекали су одушевљено каубоји и Индијанци. Пуковник Бил стегао је руку победнику.

Једини преостали учесници трке били су Гилеспи, Албрајт и Смит. У последњем настојању да спасе трку Албрајт је тајно довео свеже коње фургоном. Међутим, то му није помогло. Превара је откривена и он је дисквалификован.

Бери је преријом превалио 1.665 километара за тринаест дана и 16 часова што значи да је за дан прелазито просечно 120 километара. Последњег дана његов „Отров“ прешао је 240 километара, последњих 130 километара превалио је за свега девет часова.

УСКЕ, УЖЕ, НАЈУЖЕ

Улице француског сецета Сигире, у покрајини Дром веома су уске. Њихови становници кад хоће да покажу колико су уске, најчешће наводе овај пример: кад пас у нашој улици хоће да се радује он не може да маше репом, лево, десно, већ само горе, доле.

У СТРАХА СУ ВЕЛИКЕ ОЧИ

Пре извесног времена локалној полицији у америчком граду Канзас Ситију јављали су се телефоном уплашени војачи који су тврдили да су те вечери приметили на периферији града црвени аутомобил за којим се воламом налазило неко необично биће. Кад су полицајци отишли да виде о чему се ради, затекли су тамо једну младу мештанку са гас маском на лицу. Разлог: она је алергична на градску прашину и једина је са маском могла да излази на улицу.

СВЕ ПО 13

Спремајући се да пође на годишњи одмор 13. јула ове године Италијан Паоло Палацоло купио је минибус у који хоће да „утовари“ свих 13 чланова своје породице (срећни отац има једанаесторо деце) и обиће 13 европских градова.

ЈОЦА МЕЉАВА

БИК КОЈИ СЕДИ

ЧОВЕК ИЗ ЦИРИХА

ОСТАЛИ РАТНИЦИ БИЛИ СУ ДАЛЕКО И ДЕЧАК НИЈЕ МОГАО ДА ОЧЕКУЈЕ ПОМОЋ. НИЈЕ МОГАО НИ ДА ПОБЕГНЕ ЈЕР БИ ГА ПРИМЕТИЛИ. КОПЉЕ МУ ЈЕ БИЛО СЛОМЉЕНО. ОСТАО МУ ЈЕ САМО НОЖ, ПА ИПАК...

...ОДЛУЧИО СЕ ЗА НАПАД!

ИЗНЕНАЂЕН ДЕЧАКОВИМ СКОКОМ, ПРОТИВНИК НИЈЕ ИМАО ВРЕМЕНА ДА ЗАТЕГНЕ ЛУК...

ПРЕМА СТАРОЈ ИНДИЈАНСКОЈ ТРАДИЦИЈИ БОРБА СЕ НОЋУ НИЈЕ ВОДИЛА ЈЕР СЕ САМО КУКАВИЦЕ БОРЕ ПОД ЗАШТИТОМ МРАКА. ДЕЧАК ЈЕ ИСКОРИСТИО ТАМУ ДА СЕ ВРАТИ У СВОЈ ЛОГОР...

...НОСЕЋИ СА СОБОМ И СВОЈ ПРВИ РАТНИ ТРОФЕЈ... СКАДП НЕПРИЈАТЕЉА... ОТАЦ ЈЕ БИО ОДУШЕВЉЕН...

ТЕ ВЕЧЕРИ ОДРЖАН ЈЕ РАТНИЧКИ САВЕТ НА КОЈЕМ ЈЕ ПОХВАЉЕН ПОДВИГ МАЛОГ ИНДИЈАНЦА. АЛИ, И ПОРЕД ЊЕГОВЕ ХРАБРОСТИ ОН ЈЕ БИО ЈОШ СУВИШЕ МЛАД ДА БИ ГА ПРИМИЛИ У РЕДОВЕ ПРАВИХ РАТНИКА... ШТО ЈЕ БИЛА ЊЕГОВА НАЈВЕЋА ЖЕЉА!

Срећан пецарош

Један страствен пецарош из Калифорније већ се одавно бави пецањем али никад није имао такву срећу као прошле јесени. Узалуд је цео дан хватао пастрмке. Ништа није могао да упеца. Када се увече спремао кући, извадио је из воде своју корпу од трске у којој је хладио пиће и храну и на своје велико изненађење у њој нашао велику пастрмку која је тамо сама ушла.

Непријатно изненађење

Ловац Џо Смит провео је целу суботу и недељу у шуми. Али није имао много среће, убио је само једну птицу. Када се увече враћао кући застао је код бензинске пумпе да узме гориво. У тренутку кад је дечак на пумпи отворио хаубу, „мртва“ птица је одлетела. У ствари, она је била само ошамућена и када се повратила искористила је отворену хаубу и одлетела. Тако је Џо Смит остао првих руку.

Нов проблем саобраћајаца

Откако се зна за алкохол људи су тражили начина како да пију што више а да се не опију. Све до сада сви ови покушаји остали су узалудни. Међутим, недавно су енглески научници дошли до једног открића које их је изненадило својом једноставношћу. Наиме, они су утврдили да човек који се претходно напије млека не може да се опије или бар не тако брзо као нормално. Научници су вршили пробу на десет мушкарца и десет жена. Између осталог дали су свима да попију по литар воде. После тога су им дали јачу дозу алкохола. Алкохол се одмах показао у крви у истој количини као и када су попили исту количину алкохола на празан стомак. Други пут да-

то им је по литар млека, а после тога иста количина алкохола као и у претходним опитима. Том приликом се алкохол показао у крви у два пута мањој количини него код ранијих опита.

То је ставило пред саобраћајне органе нов проблем поготову што једна хемијска фабрика већ продаје млечне пилуле, које возачи узимају да би касније могли да пију и на тај начин обману саобраћајну полицију. Тако је млеко одједном постало главна претња безбедности на друмовима. Сада законодавци очекују од научника да пронађу неко средство или начин како и поред употребе пилула открити праву количину алкохола коју је возач попио.

Пре десетак дана улицама Ливорна прошла је необична погребна поворка. Необична због тога што је за ковчегом ишло веома много људи који се, очигледно, између себе нису познавали.

- Кога сахрањују?
- Човека из Цириха.
- Кога?
- Старца Натале...

То је стара прича. Још из првог светског рата италијанска контра-обавештајна служба спала је буквално сногу трагајући за диверзантском групом која је наносила тешке ударе ратним поморским снагама Италије. Час у једној час у другој луци, на обе обале Апенинског полуострва, одјекивали су посмртни маршеви и грмели почасни плетуни у част палих. У Бриндизију је одлетела у ваздух крстарица „Бенедето Брин“, а са њом 23 официра и 426 морнара. Нешто касније јака експлозија из базила је изстроја крстарицу „Леонардо да Винчи“. Затим је дошао низ диверзија у Ливорну, Таранту, Напуљу.

Аустријски диверзанти појављивали су се неочекивано, муњевито изводили операције и нестајали.

Видећи да диверзантима не може ући у траг, италијанска контраобавештајна служба по чела је да тражи друге путеве. Било је јасно да диверзантском групом у Италији неко руководи. Али, где се налазио тај центар? Помогло је случај. Од италијанских обавештајца у иностранству стигло је обавештење да се аустријски конзулат у Цириху не бави само издавањем виза и примањем посетилаца. Тачније речено, Аустријанци су од свог конзулата начинили главни штаб за своје диверзантске акције у Италији.

Италијанска контрашпијунажа је без много труда дознала план зграде конзулата и место где се налазио тајни сеф с документима и подацима који су се односили на делатност диверзантских трупа. Требао је само наћи човека који би извео замишљену операцију.

Натале Папини био је изван редан бравар, уметник у свом занату. Његове браве, оригиналне и компликоване, изазивале су опште дивљење мада се баш нису продавале. А шта би и крили сиромаси из лучког кварта Ливорна где је „бравар златне руке“ држао своју малу радионицу? Не налазећи примену за свој таленат у Ливорну, Папини је решио да га испроба у Вијаређу. Челични сеф филијале месне банке отворно је за трен ока. Али, умешала се и полиција и Папини се нашао иза решетка. Једног дана, међутим, у његову ћелију ушло

је неколико људи у цивилној одећи. Били су то представници италијанске контрашпијунаже. Није требало да дуго наговарају Папинија. Њему се свидео њихов предлог, тим пре што они од њега нису тражили сталну сарадњу, већ само ту једну „услугу“. Поред тога, Папини је био добар Италијан и родољуб.

У то време — била је то 1917. година — у Цириху је одржан традиционалан пролетни карневал. У аустријском конзулату била је приређена весела забава. Уз прасак су отворане боце шампањца, трештала музика. Нико није обраћао пажњу на скромног младог човека који је дошао на забаву око поноћи. Униформисани вратар уз поклон је примио позивницу коју му је млади човек на улазу показао, а један лакеј одмах га је послужио пенушавим вином. Он је мало постојао посматрајући парове који су играли а затим је, непримећен, ишчекао кроз једна побочна врата украшене дворане. Рекло би се да се ту не налази први пут.

Ишао је опрезно али сигурно, скренувши десно, лево, па опет десно... Прва заклоњена врата. Тихо је шкљоцнула брава. Врата су се отворила. Затим друга, трећа... Најзад — тамна одаја а у њој челични сеф. Протекло је пола часа, можда четрдесет минута. Сеф се „предао“. Натале Папини мирно је покупио документа, распоредио их по џеповима и истим путем се вратио.

... Ја долепотписани Натале Папини, примио сам од сирњора Гвида Кафијерија 30 хиљада лира за предате документа.

Натале је потписао признаницу и пружио је човеку у униформи италијанских полицајаца који је седео преко пута њега за столом. Официр је узео пакет документа, стегао му руку и рекао: „Диверзанти су онемогућени. Земља неће забравити вашу помоћ.“

Прошао је први светски рат. Дошао је и прошао и други. Подвиг „човека из Цириха“ ушао је у историју. О њему је писано у ратним мемоарима, на ту тему је чак компонована једна музичка комедија. Неколико пута у току протеклих деценија постављало се питање да Натале Папинију треба доделити личну пензију за његов смели подвиг. Па ипак, пензију није добио. Међали су се режими, долазиле и одлазиле владе, а предлог за пензију повлачио се по канцеларијама.

И тако је, не дочекавши пензију, Натале Папини умро у 87. години оставивши сину у наслеђе малу браварску радионицу у Ливорну коју није успео да прошири...

ЗА ЊИХ НЕМА ПРЕПРЕНА

Недавно су научници са жаљењем открили да су термити појели веома старе и ретке персијске и арабљанске рукописе који су некад припадали низаму од Хајдерабада, а налазили су се затворени у металној кутији.

ЦИНОВСКИ РАДИО-ТЕЛЕСКОП

Ове јесени у близини места Бад Минстерајфел у Немачкој отпочеће изградња највећег покретног радио-телескопа на свету. Предвиђа се да ће научници Макс Планковог института и институти за радио-астрономију у Бону почети са радом у јој крајем 1969. године.

Према изјави једног од стручњака огледало параболног облика биће начињено од алуминијумских љуспица и имаће пречник од 100 метара. Његов домет износиће око осам милијарди светлосних година. Монтрана вертикално горња површина овог огледала налазиће се на висини од 90 метара, а кабина с апаратима за мерење на још десет метара више.

Апаратура тешка више тона моћи ће да се окреће око саме себе као и да мења угао уз помоћ два мотора од којих ће сваки имати по 300 коњских снага и то за свега четири минута.

Досад је највећи покретан радио-телескоп на свету са пречником од 90 метара онај у Грин Бенку у Вирџинији у Америци.

ГЛИСТА ПО ГЛИСТА — ИМЕТАК

За време летњег школског распуста тринаестогодишњи Шведани Биргер Смедмарк сакупио је крмне глисте — укупно 10.000 комада — и продавао их по 6 ера док спортски риболовци плаћају за њих у трговини 15 ера.

— Најбоље сам пролазио ноћу када сам с цевом лампом одлазио у лов. За три часа сакупио сам 700 комада, али један једини пут, иначе обично 200 комада дневно.

— Новац од продаје није била све чиста зарада — примећује вредни сакупљач глиста пословно. Морао сам купити батерије за цевну лампу...

Ипак, по одбитку — свих „режијских трошкова“, на крају распуста преостало му је 700 круна или у нашем новцу 160.000 старих динара. Дечак је новац дао у банку на штедну књижицу.

ЗГОДЕ И НЕЗГОДЕ ВЛАСНИКА ПРИПИТОМЉЕНИХ ЛЕОПАРДА

ОПАСНИ И КАДСУ ПИТОМИ

Стен Лестер, власник једанаест припитомљених леопарда, тек што је био заспао када је телефон зазвонио. — Мистер Лестер, — јавно се један узбуђени женски глас — молим вас дођите одмах и водите свог проклетог леопарда из моје кухиње. — То је био глас његове прве сусетке. — Жао ми је — почео је Лестер да се извињава када је стигао до суседне куће — али моји леопарди воле да посећују само куће особа које им се допадају. — Међутим, уплашена жена није показала много смисла за шалу, одговорила му је да није ни најмање поласкана што се допада његовим леопардима.

Али то није била прва посета његових леопарда суседној кући. Само пре неколико недеља његов најомиљенији леопард Бул, посетио је ту исту кућу касно у ноћ. Како су сва врата била затворена, леопард се лепо увукао у кућу кроз прозор спаваће собе и, како му се прислађао, легао на кауч поред сусеткине тринаестогодишње кћерке, која је спавала дубоким сном. Кад се девојчица пробудила у зору и почела да вршиш, леопард се уплашио и брзо искочио кроз прозор.

У току неколико година Лестерови леопарди су лутали

по околини или се шетали по његовој пространијој кући слободно. Многи гости и посетиоци куће нису се баш најпријатније осећали када су морали да деле фотеље с леопардом. Други су морали да показују храброст када би се изненада нашли лице у лице са леопардом који би скочио са неког дрвета у башту.

ВЕЛИКЕ СКИТНИЦЕ

И поред најбоље хране коју им је господар давао, леопарди су често волели да се поју извуку и да сами потраже храну. Њихова посласлица биле су: козе, пилићи, овце, мачке и пси. Крали су их тако вешто да их нико није могао ухватити на делу. Али, сви су знали ко је лопов. Због тога није чудно што су суседи протестовали.

Бул, који је био интелигентнији од осталих леопарда, обично је ишао сам у потеру за храном: Тако је једном Лестеру дошао полицајца да наплати 30 долара глобе зато што је један његов леопард узнемиравао цело вече госте у хотелу. Лестер је тврдио да ниједан његов леопард не иде у хотел. Али када му је полицајца показао слику у новинама на којој се лепо видело како Бул врши „инспекцију“ кухиње и шета гордо између

столова, док су фотографски апарати уперени на њега као да се радило о некој славној филмској звезди, Лестер није имао куд. Платио је казну.

Да не би више имао таквих неприлика, Лестер је подигао око целог дворишта жичану оgradu високу око четири метра. Сад је сматрао да може мирно да спава. Али већ следећег јутра један фармер је телефонирао да му је леопард поклао овце. Лестер се наљутио, узео ланац и кренуо у гаражу да узме кола. Како је леопард могао да изађе из ограђеног простора? Избрајао је леопарде и видео да су сви ту. Касније се установило да је овце поклао дивљи леопард. — Замислите како бих изгледао да сам покушао да ухватим дивљег леопарда ланцем? — говорио је Лестер у шали после овог догађаја.

ЗАМАЛО НЕСРЕЋА

Стен Лестер је одувек волео животиње. Кад је отишао у Африку да изучава животиње, одлучио је да припитоми неке од њих. Било је питомих чита и лавова, али ником није било пошто за руком да од леопарда направи домаћу животињу. И зато се Лестер решио да то покуша.

Набавио је једанаест малих леопарда. Сваког дана морао је да иде у лов и да им на-

бавља оно што највише воле да једу. Касније, кад су мало одрасли, леопарди су се сами почели бријати о својој исхрани, разуме се, и даље уз помоћ Лестера. Лестер их је користио уместо ловачких паса и леопарди су се показали одлични ловци, далеко вештији од паса. Пошто су се лако верали по дрвећу неки су одатле вребали плен, док би га други тражили. За Лестера је само остало да пуца.

Урођеници из околине Лобатсија где је Лестер боравио са својим леопардима стално су говорили да леопардима не треба веровати и да ће кад-тад доћи до несреће. И заиста једног дана дошло је до једне у којој замало није изгубила живот Лестерова кћи, коју су иначе леопарди највише волели.

Био је приређен лов у који је заједно с оцем пошла и двадесетогодишња Лестерова кћи Ција. Она је стајала на једној високој стени док је њен љубимац Тигар, најснажнији од свих Лестерових леопарда, лежао поред њених ногу. Тигру су се допадале Цијине нове цизме и он је благо гледао пажећи да их не поквари. Девојка га је полако гурала час једном час другом ногом из страха да јој не изгризе нове цизме. Верујући да она то жели да се игра са њим, Тигар је устао и ставио јој своје предње шапе на рамена. Девојка је под теретом изгубила равнотежу и пала са стене, али се срећом задржала између стене и једног дрвета. Тигар је скочио за њом у жељи да јој помогне. Један ловац који се ту нашао, мислио је да је Тигар напао девојку, дограбио је један штап и почео да удара животињу по глави. Лестер му је викнуо да то не чини, али све је било касно.

Дотад пријатељски расположен, леопард је одједном побеснео и зарео зубе и канце у тело несрећне девојке. Два пута су Лестер и ловац успели да натакну ланац на врат побеснелог леопарда и два пута је леопард скидао ланце и даље уједајући немоћну девојку. Тек кад су му натакли на врат дупли ланац, Лестер и ловац су успели некако да га одвоје од девојке. Ција је имала још толико снаге да каже: „Тата обећај ми, ма шта се десило са мном, да нећеш убити Тигра“. После тога је пала у несвест.

До најближег лекара требало је возити пуца три часа. Девојка је озбиљно крварила тако да нико није веровао да ће преживети. Лекар је некако успео да заустави крварење и да јој стави деведесет и шест копчи само на главу а још два пута толико по рукама и телу. Срећом лице јој није било повређено.

Када је изашла из болнице, после готово два месеца и још у завојима, Ција је одмах пошла да посети Тигра, Полако пузећи по земљи, Тигар јој се приближавао. Ција га је загрлила и благо почешала по глави: „У реду, Тигар. Знам да ниси желео да ме повредиш. То није била твоја грешка“. И други леопарди почели су да јој прилазе и да се мазе око ње као раније.

БУЛ КАО ФИЛМСКИ ГЛУМАЦ

Приликом снимања једног филма Лестер је морао да стави Була у кавез да би га пребацио авионом из Јоханесбургга за Тангањики где се одвијало снимање. Док су чекали на аеродрому, три човека су посматрала кавез у коме се Бул очигледно врло рђаво осећао. Лестер их је опоменуо да се не приближавају и да не узнемиравају Була. Међутим, један од тројице је желео да покаже како леопард није за њега ништа опаснији од мачета, почео је да задирује Була гурајући руку кроз кавез. И једног тренутка као муња севнула је Булова шапа. Од страшних удара рука човека пуцка је као да је од стакла.

Човек је одмах отишао у полицију и затражио да се Бул убије као опасна животиња. Полицајци су доурадили на лице места, али када им је Лестер објаснио цело „случај“, што су потврдили и неки који су били присутни, полиција се повукла.

После завршеног снимања Була су дочекали у Солзберију као праву филмску диву. Све је одушевио својим глумачким особинама да су се сви отимали да се сликају поред њега. И поред свечаног дочека ниједан хотел у Солзберију није био склон да прими тог филмског глумца. Требао га је негде сместити. Дуго су лутали по граду док на железничкој станици нису пронашли кавез у коме је Бул преспавао ту ноћ.

ВАРАН И КОБРА

ИЗ АУЛА ГИБИК У ТУРКМЕНИЈИ — АУЛИМА СЕ НАЗИВАЈУ СЕЛА НА КАВКАЗУ И У СРЕДЊОЈ АЗИЈИ — ДЕВОЈЧИЦА АЛМАЖАН ХАЛОВА ПОСЛАЛА ЈЕ ОПИС ЈЕДНОГ СВОГ ДОЖИВЉАЈУ ПИОНИРСКОМ ЛИСТУ „КОРПАМИЗ“, ЧИЈИ НАЗИВ ПРЕВЕДЕН НА НАШ ЈЕЗИК ЗНАЧИ „МАЛИШАН“.

А варан се зауставио крај грма и стао да чупка неко лишће. Чупкао, чупкао и отишао некуд. Жив и здрав.

Касније ми је отац испричао да се варан леичо змијском усном — тако се зове тај жбуц. Чобани лече змијском усном занемогле овце. И човеку то лишће помаже против грознице.

Ето, колико има занимљивих ствари код нас у Гибку.

Пошла сам у пешчару иза аула. Мама ме је замолила да донесем сувих грана сауксаула (сауксаул је врста ниског дрвећа) за пећ. Накупила сам пун нарамак и кренула натраг. Идем и одједном чујем страшно шиштање. Ко би то могао бити? Обишла сам грм и видим: кобра а насупрот њој циновски гуштер — варан. Шта све нису покушавали?

Варан је покушавао да ухвати кобру за шију. Кобра се извијала и избегавала ударац. Дуго су тако „играли“ једно око другог. Зли, зли.

Наједном се кобра бачила и ујела варана. А варан је брзо потрчао према некаквом дбуну. Кобра га није гонила. Отпузала је у јаму.

То је крај, мислила сам. Угинуће варан. Чак ми га је било и жао.

НАИВНИ АУТОМОБИЛИСТА

Полиција у Кобленцу већ недељама покушава да расветли једну изузетну крађу аутомобила: потпуно нова кола крадљивцу је уручно својеручно — власник. Новопечени сопственик аутомобила желео је да провери како његова кола вуку на узбрдицама. После неколико километара војње узбрдо, зауставила га је сирена једног другог ауто-

мобила. Возач тих других кола му је рекао: „Један задњи точак вам се разлабавио. Изгубићете га“.

Сопственик нових кола је изашао, погледао оба задња точка али није могао да утврди квар.

„То се примећује само кад су кола у покрету — објас-

нио му је возач који га је зауставио. — Најбоље да ја мало потерам ваша кола а ви да погледате. А за то време, молим вас, припазите на мој аутомобил“.

Сопственик нових кола прихватио је предлог — и свој аутомобил више никад није видео. Аутомобил који му је незнанац оставио на чување такође је био украден.

КОЊ — ДОМАЋА ЖИВОТИЊА

Један суд у Њујорку морао је да пресуди један чудан спор. Познато је да је коњ домаћа животиња, али се поставило питање да ли се коњ може држати у стану. Судски спор покренуо је сусед некога Суотадра, који обучава своју кћерку у јахању али — у соби. Суотард сматра да он на то има пуно право, с обзиром да се коњ сматра домаћом животињом, као мачка или пас.

ЈЕЗЕРО ИСПОД САХАРЕ

Испод шпанског дела Сахаре откривено је слатководно језеро које заузима површину од 60.000 квадратних километара. Неки научници се надају да би тај пространи резервоар воде могао да послужи да се Сахара претвори у плодно земљиште. Језеро је откривено на дубини од 420 метара испод површине одакле је вода избила у виду гејзера високог 80 метара.

ОТВОРИ ОЧИ САМО ЈЕДНА ПРАВА

Човек на нашој слици желео је да сазида кућу. Међутим, пошто још није био коначно одлучио како ће са изгледати, позвао је у помоћ једног познатика архитекту. Овај му је саветовао да прошећа до

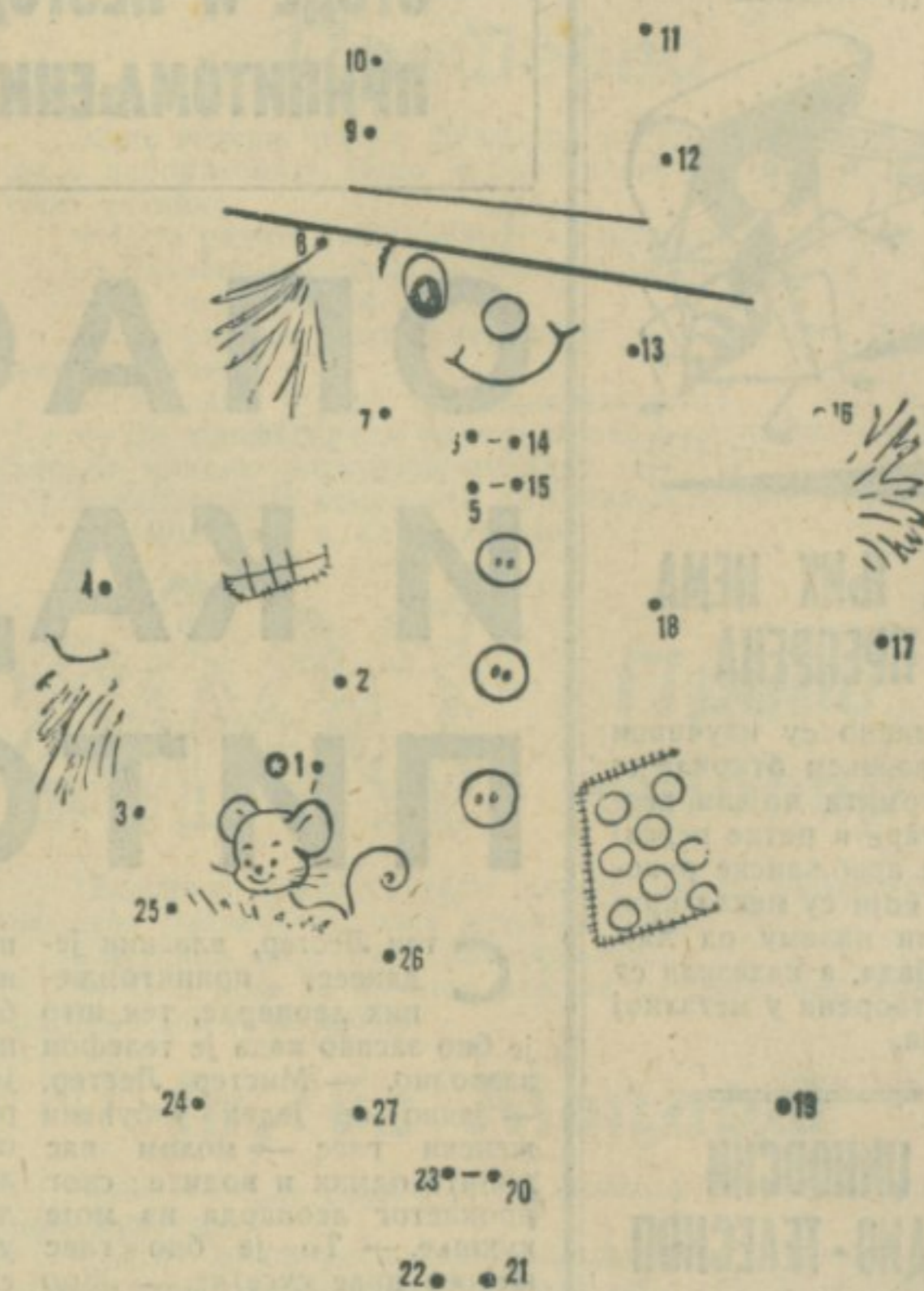
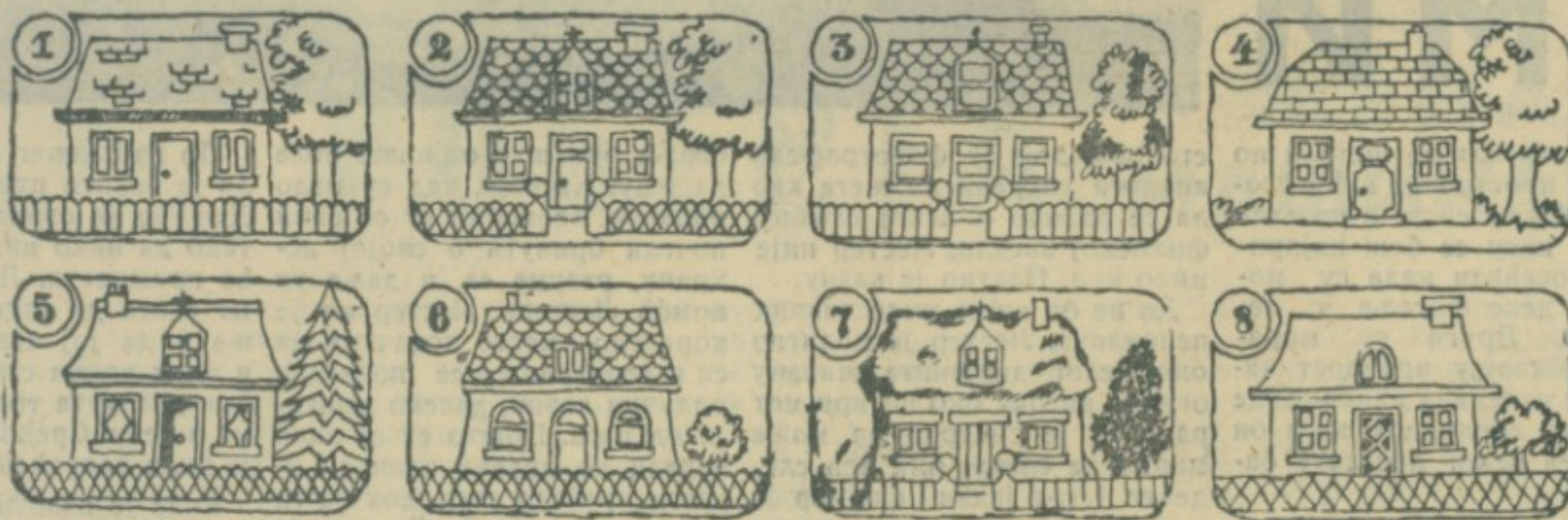
периферије на којој се управо зида веће насеље. Човек се сложио, отишао и после краћег размишљања одлучио да са сваке од недовршених зграда узме по једна детаља: димњак, прозорчиће на тавану,

прозоре, кров, дрво и испред куће, трем и ограду.

Знаете ли која је од ових осам кућа његова?

Одговор:

Кућа број 2.

ЗА МАЛЕ ЦРТАЧЕ

Мишић на нашем цртежу изгледа задовољан. Чак и весео. А у његовој близини налази се неко чудно биће: мачак, куцов или неко дете? Желиш ли да сазнаш шта се ту крије, повежи линијама тачке од 1 — 27. Ако имаш бојице при руци, обоји цртеж — биће много лепши.

КО ЋЕ ДА ПОБЕДИ

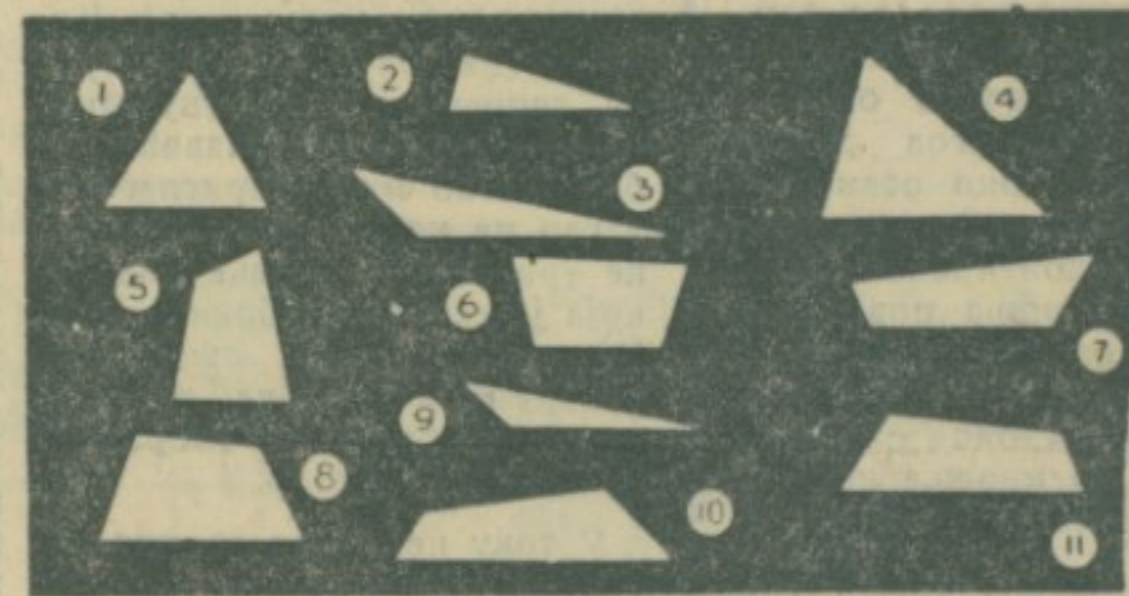

На слици је део играча два кошаркашка тима. Одмах сте приметили да се они по висини знатно разликују. Судећи по томе, предност имају виши играчи. Међутим, овима на нашој слици ни то не помаже. Знаете ли због чега?

Одговор:

Обрнуто, јер је виши играч мање издржљив.

МОЋ ЗАПАЖАЊА

Покушајте да без мерења одредите:

и 1. Која је већа? Или су, можда, једнаке?

Одговор:

- а) Која од ових геометријских слика има највећу, а која најмању основу?
- б) Које две слике имају једнаке основе?
- в) Упоредите основе слика обележених бројем 6

Одговор: а) слика 10 је већа од слике 11. б) слике 6 и 9 имају једнаке основе. в) слике 10 и 11 имају једнаке основе.

ОПАСНОСТИ ВРЕБАЈУ

Осмогодишњу Мартину Родригез усмртио је у мар селској луци на тротоару један камион коме су у стрмој улици пропустиле кочице.

Због непажљиве игре тројице дечака 14-годишња Францускиња Мари Ролен остаје вероватно доживот но парализована у горњем делу тела јер јој се у плећке забило копље које су они неспретно бацали.

ШКОЛСКО ЗВОНО ОБЈАВИЛО ЈЕ ЗАВРШЕТАК ПОСЛЕДЊЕГ ЧАСА, ПОЧЕО ЈЕ ДУГО ОЧЕКИВАНИ ЛЕТЊИ РАСПУСТ! ОТИВИ ВЕШ ИЛИ У СЕЛО КОД ВАБЕ И ДЕДЕ, ИЛИ СА ШКОЛОМ НА МОРЕ. МОЖДА ВЕШ СЕ ПРВИ ПУТ ОДВОЈИТИ ОД РОДИТЕЉА НЕЋЕ ВИТИ МАМЕ ДА ТЕ ОПОМИЊЕ ЧЕГА ДА СЕ ЧУВАШ. ЗАТО СМО МИСЛИЛИ ДА НЕ БИ БИЛО НАСМЕТ ДА ТЕ УПОЗОРИМО КАКВЕ ТЕ СВЕ ОПАСНОСТИ ВРЕБАЈУ НА ЛЕТОВАЊУ И ЧЕГА ТРЕБА ДА СЕ КЛОНИШ. ДА СЕ НЕСРЕЊНИ СЛУЧАЈЕВИ ЧЕСТО ДЕШАВАЈУ УПРАВО ЗА ВРЕМЕ ЛЕТА, ПОКАЗУЈЕ ОВАЈ ЧЛАНАК КОЈИ СМО ЗАЈЕДНО СА ЦРТЕЖИМА ПРЕНЕЛИ ИЗ ЈЕДНОГ ФРАНЦУСКОГ ЧАСОПИСА.

Винки, слон из зоолошког врта у Медисону, граду савезне америчке државе Висконсин убио је својом сурлом трогодишњу Доли, која се провукла испод заштитне оградe да би му дала слаткише.

- ЧАК НИ НА ТРОТОАРУ НИСИ ЗАШТИЋЕН ОД САОБРАЋАЈНИХ НЕСРЕЊА. ЗАТО КАД ИДЕШ УЛИЦОМ „ОТВОРИ ЧЕТВОРЕ ОЧИ“.
- СПОРТСКИ ТЕРЕНИ НИСУ НАМЕЊЕНИ ЗА ШЕЋЊУ ЗАТО ИХ ОСТАВИ СПОРТИСТИМА ДА НА ЊИМА НЕСМЕТАНО ТРЕНИРАЈУ.
- ЛЕПО ЈЕ ШТО ВОЛИШ ЖИВОТИЊЕ, САМО ПРИПАЗИ ДА НИМ СЕ СУВИШЕ НЕ ПРИБЛИЖИШ, ПОГОВОРИ АКО СУ ТИ НЕПОЗНАТЕ ИЛИ АКО СИ У ЗООЛОШКОМ ВРТУ.
- ПАЗИ НА ОТВОРЕНЕ ПРОЗОРЕ, БАЛКОНЕ, ТЕРАСЕ, НАРОЧИТО АКО ЧУВАШ МЛАЂЕГ БРАТА ИЛИ СЕСТРУ.
- ИГРА ЛОПТОМ НА УЛИЦИ КАО И НА РЕЧНОЈ ИЛИ МОРСКОЈ ОБАЛИ МОЖЕ ДА БУДЕ ВЕОМА ОПАСНА.

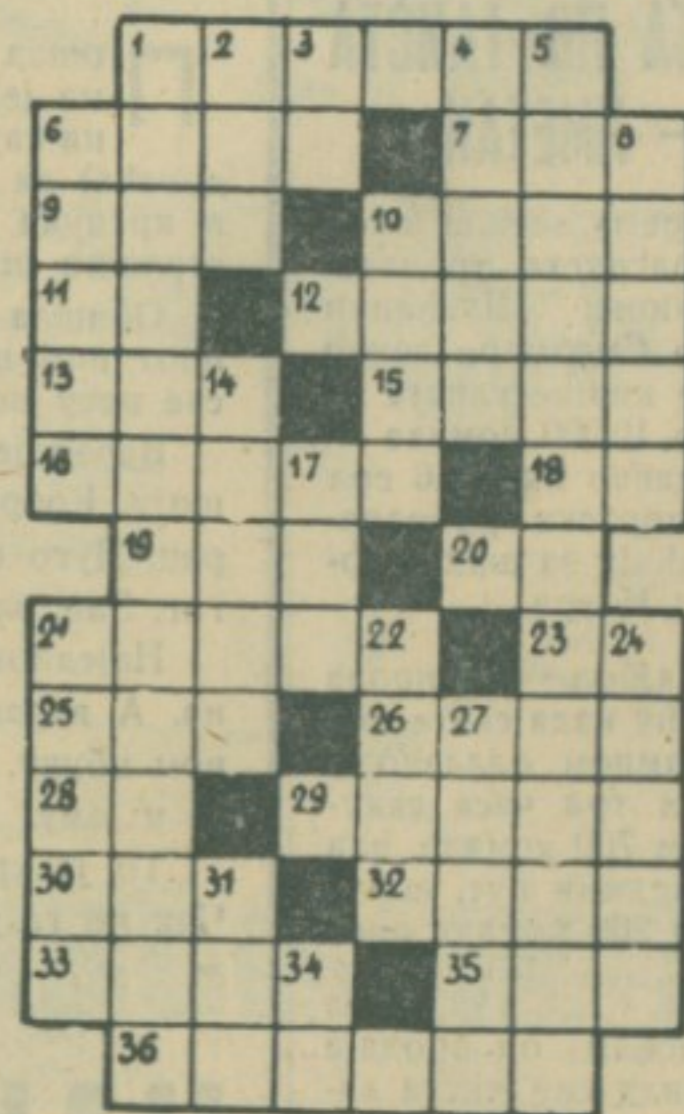
Искористивши непажњу своје баке која је отишла да нешто купи, четворогодишњи Жан-Мари Молине прескочио је заштитну ограду на прозору и стрмоглавно се са висине од 15 метара.

У Француском граду Ножан удавио се у реци Мар ни шестогодишњи Ален Томез, испред куће својих родитеља, кад је трчећи за лоптом и не гледајући ушао у дубоку воду.

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

Водоравно: 1) тропско дрво, 6) наша река, 7) билијарски штап, 9) немачки сликар швајцарског порекла (Паул), 10) наша покрајина, 11) спев, 12) јединица количине електрицитета, 13) енглески филозоф (Дом), 15) женско име, 16) познати аустријски психолог (Алфред), 18) хемијски знак за алуминијум, 19) немачки књижевник („Чаробни брег“), 20) слово латинице, 21) заштитни бедем за одбрану од воде, 23) бог сунца код старих Египћана, 25) врста инсекта, 26) град у Алжиру, 28) скраћеница за ружометни клуб, 29) новчане казне, 30) индустријска биљка, 32) окрет, преокрет, 33) главни град Јордана, 35) лична заменица, 36) прикупљање мишљења о каквом актуелном питању (множ.).

Усправно: 1) опера Ђузепе Вердија, 2) староримски поздрав, 3) два самозласника, 4) хински краљ, 5) роман Сима Матавуља, 6) место на реци где се врши превоз, 8) прокоп, 10) музеј у Паризу, 14) разред, 17) италијанско предузеће за испитивање и прераду нафте, 21) опера Винченца Белинија, 22) врста спортске игре на коњима, 24) страна женско име, 27) механички човек, 31) град у Француској, 34) аутомобилска ознака за Никшић.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

Водоравно: 1) Бланш, 6) Драјзер, 8) све, 9) лед, 11) „Пигмалион“, 14) ан, 15) ехо, 16) но, 17) ауто, 19) ти, 20) на, 21) со, 22) ША, 23) Нант, 25) ја, 26) пак, 27) ре, 28) Аристофан, 32) дар, 33) ако, 34) нарциле, 37) коала.

Усправно: 1) брег, 2) ла, 3) Ајдахо, 4) из, 5) Шели, 6) Двина, 7) реони, 8) Спа, 10) дво, 12) мета, 13) Ло, 18) Уна, 19) тон, 21) сако, 22) шаран, 23) нагела, 24) траке, 25) јад, 26) ПС, 28) ено, 30) Ирак, 31) Фала, 35) ро, 36) ил.

КО ЈЕ БИО

МАНУЕЛ ОЛИВЕИРА?

Да Оливеира продаје конзервисану туњевину, то су знали сви у Лисабону, па и целој Португалији. Али да је он обавештајца који се крије иза шифре „Обад“ и да је успео да заустави Франкове фашистичке дивизије у шпанском грађанском рату — то се дознало много касније.

Тог новембарског дана 1936. године, у Лисабону је изашло друго издање дневног листа. Новине су биле просто разграбљене. Продавци су непрекидно извикивали:

„Експлозија у лисабонској луци“.

Шта се у ствари dogodило? Огроман немачки трговачки брод „Кап-Анкониа“, који је неколико часова пре тога упловио у португалску луку Лисабон, за неколико тренутака нестао је са површине. Експлозија је била тако снажна да је разорила и неколико мањих бродова, који су се нашли усидрени у луци. Не стала је и посада брода, заједно са 24 техничара, шофером и другим војницима стручњацима. Експлозија муниције са „Кап-Анкониа“ бацила је на обалу остатке једних блиндираних кола, која су се налазила на палуби.

Сутрадан је из Берлина стигао хитна порука. Шеф немачког посланства у Бургосу пуковник Хофман, био је опозван у Берлин. Његову дужност преузео је Фридрих Конрад. Заједно са португалском полицијом он је хитно повео истрагу. Са поштом су стигли и детаљни подаци с фотографијама свих чланова посаде „Кап-Анкониа“, које је прикупила централа Гестапоа за прекоморски саобраћај. Шеф немачке шпијунске мреже у Португалији Ото Краузе прегледао је фотографије чланова посаде док је шеф Гестапоа у Лисабону Фридрих Менделе читао податке о несталим морнарима.

— Па то је нечувено, господе! — узвикнуо је Менделе. — На броду је постојала читава комунистичка организација. Морнар Ханс Рихтер, син функционера немачке комунистичке партије Петера кога смо ликвидирали у Дахау; Зигфрид Баш, чији је деда био социјалдемократ; Рудолф Замер, члан комунистичке омладине, а отац му је комуниста; Хорст Заславски, пољски комуниста; Хуберт Глаубе, чији је отац учествовао у хамбуршком ус-

танку и сада чека погубљење у Дахау; Шлифер, Пробст...

Шефови немачке шпијунске у Португалији, нису могли да се начуде како су ови људи дошли у немачку трговачку морнарицу. На то питање није знао да одговори ни Гестапо у Берлину.

ФРАНКО БЕЗ МУНИЦИЈЕ

Док је Гестапо у Лисабону прикупио податке о несталим „Кап-Анкониа“, познати португалски трговац конзервисаном туњевином Мануел Оливеира, седео је у својој канцеларији поред телефона и разговарао са Римом.

— Тако, господине Роси, кажете да је код вас магла. Овде је лепо. Желите ли да вам пошаљем једну партију туњевине по сниженој цени?

— Добро, али настојте да продате моје камионе.

Овај разговор је одмах стигао у Москву. Тако је Оливеира известио да је задатак извршен и да „Кап-Анкониа“ више не постоји. Са њим је на дно мора отишло и оружје за две комплетне Франкове дивизије, које је овај жељно очекивао. Читав фронт против шпанске републиканске војске је стао. Није било ни оружја ни муниције. Франков гувернер генерал Кејно де Љано, преко кога је немачко оружје требало да буде уручено Франковој фашистичкој војсци, био је очајан.

ПАСОШИ СУ ГОТОВИ

Трговац Мануел Оливеира је био познат широм Португалије, имао је толико познанства међу непријатељским генералима и политичарима да је португалско-шпанску границу прелазио без тешкоћа. Када је генерал де Љано угледао старог познаника Оливеира, обрадовао му се и још с врата му рекао:

— Не треба ми туњевина,

Оливеира. Дај ми камионе. Ти знаш шта је рат. „Кап-Анкониа“ је отишао до врага, а републиканска војска напредује.

— А како ћемо са пограничном полицијом, генерале?

— Све ће мој ађутант Рикардо уредити, ти само зачекај.

— Добро — рече Оливеира. За десетак дана добићеш првих десет камиона у Толеду.

Оливеира је успео да од Рикарда добије десет пасоша које му је продао конзул Никарагве у Севиљи. Вратио се у Лисабон и почео да припрема прву партију камиона за генерала де Љана. Чим је објавио преко штампе да тражи десет добрих шофера, за Оливеира се заинтересовао и Гестапо у Лисабону.

— Мени се никако не свиђа овај Бразилац Оливеира.

— Знам све о њему — похвалио се Краузе Конраду. — Годишну дана прикупио сам по-

датке о њему. Отац му је црнац, а мајка мулаткиња. Могао бих да се закунем да је енглески шпијун. Он једини зна да ми снабдевамо Франка оружјем. Покушају да га компромитујем и да га протерам у Бразил.

СТИЖЕ ГАЊИН

У Москви је шеф совјетске обавештајне службе у Шпанији Савицки позвао једног од својих најбољих обавештајних оперативаца Гањина.

— „Обад“ је у опасности, Гањине. Спреми се и пођи за Шпанију одмах. Бодров ће све друго припремити. Ниједан камион за генерала де Љана! Предузмите све да се нашим људима са „Кап-Анкониа“ ништа не деси...

Мануел Оливеира „Обад“, у ствари совјетски обавештајца, ишао је на челу колоне. Во-

зео се у црвеном кабриолету, који је обећао као поклон генералу де Љану, а за њим је десет шофера возило десет „Фијатових“ камиона. Шофери су имали пасоше Никарагве и нису знали ниједну шпанску реч. На сва питања успутне и пограничне полиције одговарали су „си, сињоре“, како их је Оливеира научио. Приближавали су се Толеду.

У тренутку када је требало да уђу у град, Оливеира је приметно засео. Фридрих Менделе је стајао поред пута с револвером у цулу. Оливеира је возио опрезно. Менделе одједном потеже револвер и упери га у шофера првог камиона онда се укочио. Запањено, без речи посматрао је човека. Пред њим је био Ханс Рихтер, морнар са брода „Кап-Анкониа“. Бацио је поглед и на остале шофере. Свих осморица шофера били су морнари са потопљеног брода, чији лешеве нису били пронађени. Цела партијска организација, она са фотографије, коју је Менделе са Краузеом пажљиво проучавао.

Оливеира заустави колону и изађе из кабриолета. Менделе упери цев у њега.

— Ово је крај игре, Оливеира, Шта значи ово? — упита показујући главом на шофере.

Са споредног пута загрмеше тенкови са немачким ознакама и зауставише се испред црвеног кабриолета. Из првог тенка изађе немачки официр. Менделе се охрабри и обрати му се.

— Ја сам пуковник Менделе, из немачког посланства у Бургосу. Ухватио сам шпијуне „црвеног фронта“. А ово су комунисти са „Кап-Анкониа“.

— А ово су немачки тенкови, које је запленила шпанска републиканска војска, шпански комунисти — одговори официр Менделеу.

Оливеира је у официру који је изашао из тенка препознао совјетског обавештајца и свога друга из Москве Гањина. Одјекнуо је пуцањ и Менделе је остао крај пута за Толедо. Шофери су се преместили у два камиона и кренули према фронту, док су остале машине претворене у буктиње.

Право име Мануела Оливеира „Обада“ било је Михаил Снегович. Он је заједно с Гањиним завршио филозошки факултет у Москви и био један од најбољих совјетских обавештајца тога времена. Тако је Оливеира неколико месеци држао Франкову фашистичку војску на фронту укупану у истом месту.

СМРТНИ ЗАГРЉАЈ

У новембру прошле године два пријатеља из Моунента у америчкој савезној држави Орегон, враћали су се једне ноћи кући аутомобилом. Када су скренули са главног друма приметили су поред самог пута два јелена од којих је један вукао другог. Зауствовали су кола и пришли ближе. И шта су угледали: јелени су тако замрсили рокове да више нису могли да се раздвоје. Већи јелен, који је вукао мањег имао је стотинак килограма. Кад су путиници покушали да сниме оба јелена, у тренутку кад је блиц севнуо, приметили су да је мањи јелен био мртав.

После доста мучке раздвојили су јелене и, пошто су живог обележили, пустили су га на слободу.

Како се све то догодило у близини њихове куће, следећег дана вратили су се да виде где су јелени започели своју борбу. По удаљености од места где је борба почела до оног где се завршила,

они су оценили да је борба морала трајати више дана. Када је мањи јелен угнуо, то нису могли да закључе као ни да ли га је већи јелен убио или је овај касније угнуо док га је већи вукао.

Али прича се ту не завршава. Две недеље касније један од двојице пријатеља нашао је обележеног јелена — мртвог. На њему није било трага од неке ране. Вероватно је и он сам у борби добио неке повреде од којих се више није могао опоравити и којима је најзад подлегао.

Можда не знате

Душан Спасић, син Милована Спасића, једног од првих школованих пољопривредника у Србији, био је такође стручњак за пољопривреду. Нарочито је гајио боље расе коња за трке. Имао је и ергелу на имању (данас Душановац), које је тада било велико пољопривредно добро.

Спасић је био једно кратко време и министар народне привреде (1900—1901). То његово имање парцелирано је почетком овог столећа, па је почела изградња кућа, да се после пола века читав крај изгради у једно велико предграђе Београда које је добило назив Душановац по његовом ранијем сопственику Душану Спасићу.

Десете
ли вет
гучи

га...

...неки енглески научни институт је на основу детаљних испитивања утврдио да су ће-

лави људи виталнији од оних с густом косом.

...приликом прве провидбе кроз мореуз који дели Огњену земљу од јужноамеричког континента, Магелан је од својих пет бродова изгубио два. Па ипак је срећно препловно Тихи океан и стигао на Маријанска острва. Овај мореуз је по њему добио назив — Магеланов.

...болестан страх од броја 13 има и своје на-

учно име: трискандекафобија.

...ниједно осигуравајуће друштво у Сједињеним Америчким Државама не издаје полисе осигурања за псе. У Енглеској, међутим, пси се могу осигурати од разних несрећа почев од беснијаша па све до удара грома.

...познато је да је Земља на половима нешто спљоштена мада разлика у обимима на полутару и преко поло-

ва износи свега 68 километара, тако да је одступање од потпуног круга свега 2 промила.

НОВАЦ С ЛИКОМ ХОМЕРА

У току археолошких ископавања на грчком острву Хиосу пронађен је новац из IV века пре наше ере с профилем мушкарца овењаним лаворовим венцем и натписом „Хомер“. Вековима су се научници спорили око тога да ли је Хомер измишљени легендарни песник старе Грчке или је то конкретан човек који је стварно постојао. С друге стране тог острва налази се место за које се верује да је Хомеров гроб. Нађени новац треба да да одговор на вековну загонетку: да ли је Хомер постојао или не?

ПРЕТЕРАЛА

Немачка глумица Карин Хибнер, задржавши се у једном хотелу у Минхену, изнела је увече пред врата собе ципеле да јој се очисте. То не би било ништа необично да размажена дама није изнела равно двадесет пари ципела. Убрзо се на вратима глумичине собе, изнад необичне изложбе ципела, појавио натпис: „Пажња! Овде живи опасна четрдесетогола!“

ПОЧАСНИ ГОСТ

У кући Марк Твена у Хартфорду посетиоци могу да виде макету једрењака са три јарбола. Њу је начинио извесни Џон Гартон, док се налазио на принудном одмору због тога што је покушао да опљачка кућу Марк Твена. Да би се некако искупио за овај свој поступак, послао је писцу своју рукотворину на дар. Твена је то дирнуло, па је замолио Гартон да дође и да се упише у књигу посетилаца и то у рубрици „неочекивани гости“.

КУЛТ МИТРЕ У ИТАЛИЈИ

У једној пећини близу Трета, недалеко од места где поново извире понорница Тимајо, спелеолози су открили храм с барелефима по којима се може закључити да је то место било светилиште бога Митре — индоиранског бога светлости, чистоте и истине. Откуда бог једне индијске религије у Европи? Научници су дали ово објашњење: у почетку наше ере, када се Римска Империја налазила пред пропашћу, становништво тих крајева примило је са истока култ бога Митре. Новац пронађен у пећини сведочи и кад се храм посвећивао — у првом веку наше ере.

WALT DISNEY

МИКИ

← **ЏОНИ ХАЗАРД** → ФРЕНК РОБИН

